

POREZI NA DOBITKE OD IGARA NA SREĆU I NAKNADE NA PRIREĐIVANJE IGARA NA SREĆU

Kocijan, Ivana

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Karlovac
University of Applied Sciences / Veleučilište u Karlovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:128:097096>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-20**

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
Karlovac University of Applied Sciences

Repository / Repozitorij:

[Repository of Karlovac University of Applied
Sciences - Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJ

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
POSLOVNI ODJEL
STRUČNI STUDIJ UGOSTITELJSTVA

IVANA KOCIJAN
**POREZI NA DOBITKE OD IGARA NA SREĆU I NAKNADE NA PRIREĐIVANJE
IGARA NA SREĆU**
ZAVRŠNI RAD

Karlovac, ožujak 2022.

Ivana Kocijan

**POREZI NA DOBITKE OD IGARA NA SREĆU I NAKNADE NA PRIREĐIVANJE
IGARA NA SREĆU**

ZAVRŠNI RAD

Veleučilište u Karlovcu
Poslovni odjel
Stručni studij ugostiteljstva

Kolegij: Poslovne financije

Mentor: dr.sc. Nikolina Smajla

Broj indeksa autora: 061 861 5030

Karlovac, ožujak 2022.

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorici dr.sc. Nikolini Smajli koja mi je svojom stručnošću i profesionalnošću pomogla kako bih ovaj završni rad napisala vjerodostojno. Hvala joj što je svojim strpljenjem i voljom pomogla da rad bude što kvalitetniji.

Zahvaljujem se svojoj obitelji jer su bili puni razumijevanja i strpljenja dočekati da i to završim. Također, zahvaljujem se svome dečku koji je imao veliku ulogu u mom školovanju i završetku istoga. Za završetak potrebna je samo ogromna volja i upornost, bez toga nije pravo.

SAŽETAK

Tema ovog rada su Porezi na dobitke od lutrijskih igara na sreću. Porezi su jedan od najvažnijih prihoda koje ostvaruje država. Porezi su obvezna davanja državi koja nemaju izravne protuusluge.

Nakon poreza, slijedi razvrstavanje poreza i upoznavanje Hrvatskog poreznog sustava, koji se sastoji od mnogo zakonskih i podzakonskih propisa, i da je najvažnija podjela poreza u poreznom sustavu Republike Hrvatske, na državne poreze, županijske poreze, gradske ili općinske poreze i zajedničke poreze, a to je porez na dohodak.

Postoji razni odabir lutrijskih igara koje se mogu odigrati, i samim time, bira se da li se želi postići veća mogućnost za osvajanjem dobitka, ili manja mogućnost za osvajanje dobitka, npr 1: 258 milijuna. Najpoznatija i najigranija lutrijska igra svakako je Eurojackpot, jer najniži dobitak je vrtoglavih 10 milijuna eura. Od hrvatskih lutrijskih igara na sreću najpoznatije su Loto 7 i Loto 6. Jedino pravo na priređivanje igara na sreću u Republici Hrvatskoj ima Hrvatska Lutrija d.o.o. koji je odobren od strane Ministarstva financija, i samim time je monopol nad lutrijskim igrama.

Iako pojedinac može smatrati neopravdanim oduzimanjem dijela njegovog dobitka, država prikupljeni novac raspodjeljuje u organizacije pojedine organizacije kojima je novac potrebniji. Organizacije koje dobivaju novac od dijela dobitka su organizacije koje se bave razvojem sporta, organizacije koje pridonose borbi protiv zlouporabe droga i svih oblika ovisnosti, bave se socijalnom i humanitarnom djelatnošću, bave se problemima i zadovoljavanjem potreba osoba s invaliditetom, bave se tehničkom kulturom, se bave kulturom, bave se izvaninstitucionalnom naobrazbom i odgojem djece i mladih te organizacije koje pridonose razvoju civilnog društva.

Ključne riječi: porez, porezni sustav, igre na sreću, oporezivanje igara na sreću, Hrvatska Lutrija

SUMMARY

The topic of this labour is Taxes on winnings from lottery games of chance. Taxes are one of the most important revenues generated by the state. Taxers are mandatory payments to the state that do not have direct counter – services.

After taxes, there is classification of taxes and introduction to the Croatian tax system, which consists of many laws and regulations, and that the most important division of taxes in the tax system of the Republic of Croatia into state taxes, city or municipal taxes and common taxes, and it is income tax.

There are various choices of lottery games that can be played, and therefore, you can choose whether you want to achieve a greater chance of winning, or less chance of winning, for example 1: 258 million. The most famous and most played lottery game is certainly Eurojackpot, because the lowest win is a whopping 10 million euros. Of the Croatian lottery games of chance, the most famous are Loto 7 and Loto 6. The only right to organize games of chance in the Republic of Croatia has Hrvatska Lutrija d.o.o. which approved by the Ministry of Finance, and is therefore a monopoly on lottery games.

Although an individual may consider it unjustified to confiscate part of his profits, the state distributes the collected money to the organizations of individual organizations that need the money. Organizations that receive money from part of the profits are organizations that deal with the development of sports, organizations are engaged in social and humanitarian activities, deal with problems and meet the needs of persons with disabilities, deal with technical culture, deal with culture, deal with non-institutional education and upbringing of children and youth and organizations that contribute to civil society.

Key words: tax, tax system, lottery games, taxation of games of chance, Croatian lottery

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1. Predmet i cilj rada.....	1
1.2. Izvori podataka i metode prikupljanja	1
1.3. Sadržaj i struktura rada	1
2. POJMOVNO ODREĐIVANJE POREZA	2
2.1. Povijest poreza i opravdanost ubiranja poreza	2
2.2. Razvoj i vrste poreza	4
2.3. Temeljna načela oporezivanja	5
2.4. Karakteristike poreza.....	6
3. POREZNI SUSTAV REPUBLIKE HRVATSKE	8
3.1. Temeljna obilježja poreznog sustava i normativno uređenje	8
3.2. Podjela poreza u poreznom sustavu Hrvatske	9
3.3. Državni porezi.....	10
3.3.1. Porez na dobit.....	10
3.3.2. Porez na dodanu vrijednost.....	10
3.3.3. Porez na dohodak.....	11
3.4. Županijski porezi.....	12
3.5. Gradski ili općinski porezi.....	13
4. OPOREZIVANJE IGARA NA SREĆU	16
4.1. Lutrijske igre na sreću.....	18
4.2. Igre u casinima.....	23
4.3. Igre klađenja.....	25
4.4. Igre na sreću na automatima.....	26

5. POREZI NA DOBITKE OD IGARA NA SREĆU I NAKNADE NA PRIREĐIVANJE IGARA NA SREĆU	28
5.1. Vrste igara na sreću	28
5.2. Povijest lutrijskih igara.....	28
5.3. Lutrijske igre i oporezivanje.....	29
5.4. Igre klađenja i oporezivanje.....	32
5.5. Igre u casinima i oporezivanje.....	34
5.6. Igre na automatima na sreću i oporezivanje.....	35
6. PRIHODI DRŽAVNOG PRORAČUNA OD IGARA NA SREĆU I NAČIN RASPODJELE.....	36
7. INSTITUCIJE KOJE BRINU O PROVOĐENJU POREZNIH PROPISA	41

ZAKLJUČAK

POPIS LITERATURE

POPIS ILUSTRACIJA

1.UVOD

1.1. Predmet i cilj rada

Predmet i cilj ovog rada su porezi i oporezivanje igara na sreću. Porezi su najvažniji prihodi koje država ubire od građana, a oni nam omogućuju i osiguravaju normalno funkcioniranje države. Iako su, u odnosu na neke druge porezne oblike, iznos koji se prikupi na godišnjoj razini mali, ove vrste poreza značajne su za organizacije koje promiču razvoj sporta, pridonose borbi protiv zlouporabe droga i svih oblika ovisnosti, bave se socijalnom i humanitarnom djelatnošću, bave se problemima i zadovoljavanjem potreba osoba s invaliditetom, bave se tehničkom kulturom, se bave kulturom, bave se izvaninstitucionalnom naobrazbom i odgojem djece i mladih te organizacije koje pridonose razvoju civilnog društva. Cilj prikupljanja ovih poreza jest pomoći raznim programima na korist korisnicima organizacija koje raspodjeljuju određeni iznos za svaki program.

1.2. Izvori podataka i metode prikupljanja

Za potrebe ovoga rada korišteni su isključivo sekundarni podaci, koji su prikupljeni pomoću stručne literature i internet stranica Ministarstva financija i Porezne uprave, te Zakona o igrama na sreću. Izvori s kojih su podaci prikupljeni mogu se pronaći na kraju ovoga rada u popisu literature. U radu je korištena opća metoda prikupljanja, metoda kompilacije i metoda analize.

1.3. Sadržaj i struktura rada

Rad se sastoji od 7 glavnih poglavlja koje se granaju na podglavlja. Prvo poglavlje objašnjava izvore podataka korištenih u radu, zatim, koje metode su korištene. Drugo poglavlje govori više o samim porezima, kako se do njih došlo, koja je njihova uloga, dok su u trećem poglavlju porezi kategorizirani, po podjeli u službi poreznog sustava Republike Hrvatske. Zatim, pomnije se obrađuje tema o porezima koji imaju izravnu ulogu na igre na sreću, a od kojih i građani imaju korist. Dakle, dolazi se do samog upoznavanja oporezivanja igara na sreću, te načina raspodjele prihoda od igara na sreću.

2. POJMOVNO ODREĐIVANJE OPOREZIVANJA

2.1. Povijest poreza i opravdanost ubiranja poreza

Prva spominjanja poreza sežu u daleku prošlost kada se porez plaćao uslugama ili proizvodima. Prve informacije o porezima zabilježene su na glinenim pločicama iskopanima u kolijevci civilizacije, Mezopotamiji. U 1. stoljeću prije Krista uveli su se porezi na zemlju i nasljedstvo, a potom se pojavili i drugi oblici poreza poput onih na sol i žito.

Jedan od najstarijih i napoznatijih sačuvanih zakonodavno – pravnog sistema, kojim je uređeno i plaćanje poreza jest Hamurabijev zakonik. Vjeruje se da zakonik potječe iz 1780. godine prije nove ere, i prikazuje skup pravila i prosudbi o odnosima javnih vlasti i podanika. Zakonik se sastoji od tri dijela. Prvi dio zakonika Hamurabi opisuje svoju ulogu prema narodu, koja je doređena od strane bogova. Drugi dio zakonika čine konkretni zakonski propisi, dok u trećem dijelu zakonika poziva sve svoje podanike na poštivanje zakona, obećavajući nagrade i božansku zaštitu od prokletstava i zla.¹

Porezi su stari koliko i sama civilizacija. Nitko nikada nije živio a da nije morao plaćati porez, bilo to u novcima, uslugama ili proizvodima. Prva civilizacija o kojoj znamo nešto započela je prije šest tisuća godina u Sumeru, na plodnoj ravnicama između Eufrata i Tigrisa. Počeci poreza vezani su uz ratove. Na području Eufrata i Tigrisa, stanovnici su prihvatili poreze za vrijeme Velikog rata, no međutim, samim završetkom rata nije došlo do prestanka davanja poreza, već je to ušlo u obavezu jer se poreznici nisu htjeli odreći svoje povlastice oporezivanja. U srednjem vijeku na području Europe postoje brojni porezi (na zemlju, nasljedstvo, glavarine i slično) koje su se plaćale kraljevima i plemstvu, a ponajviše Crkvi.

Za velikih ratova porezi su se obično vrtoglavo povećavali, a nakon završetka rata najčešće se nisu vraćali na predratnu razinu već su nastavljali i rasti. I tako su porezi ostali i dan danas.

Porezni sustav je ukupnost poreza koji funkcioniraju u određenoj zemlji. To je oblik prisilnog davanja koji nameće država koji nije namjenski usmjeren i za koji nema izravne protučinidbe. Na porezni sustav utječu mnogi čimbenici a neki od njih su ustavno uređenje države, veličina teritorija, veličina javnog sektora, ekonomska integracija, centralizacija/decentralizacija poreznog sustava, demografska struktura i broj stanovništva i gustoća naseljenosti.

Mnogi teoretičari dali su objašnjenja o **opravdavanju plaćanja poreza** pa je tako nastalo više teorija o opravdanosti uvođenja i naplate poreza, a najpoznatije su²:

- **Teorija sile** – temelji se na shvaćanju da su porezi obveza koju pobjednici nameću pobijeđenima. To je ujedno i najstarija teorija po svom nastanku, a bit je priznanje prava jačeg. Pobijeđeni je dužan preuzeti teret troškova koji je imao pobjednik.
- **Teorija cijene** – je ubiranje poreza koji se opravdava korištenjem javnih dobara, gdje porez predstavlja cijenu tih dobara. Ova teorija je nastala u vremenu kada je država poprimila liberalnost.

¹ Radulović, S., Radulović, S.: Veća dobit manji porez, R.S. Bonum d.o.o., Pula, 2019, str 19.

² Ibidem, str 41.

- **Teorija žrtve** – pokušava doći do odgovora koliki bi trebao biti iznos poreza. Nekolicina pristaša ove teorije se zalaže za to da bi porezni obveznici koji imaju više trebali i platiti veći iznos poreza, međutim ima i onih koji se zalažu za apsolutno jednaku žrtvu, zatim da bi svi trebali plaćati porez u istom postotku na svoju osnovicu te oni koji se zalažu za minimalnu žrtvu, odnosno najprije bi trebalo oporezivati bogate zatim osobe s manjom ekonomskom snagom.
- **Teorija reprodukcije poreza** – opravdanje za plaćanje poreza nalaze u trošenju novca prikupljenog oporezivanjem. Taj novac treba utrošiti za izvršenje zadataka i mjera koje će pridonjeti povećanju nacionalnog dohotka, ali i dohotka poreznih obveznika.
- **Organska teorija** – opravdanje za plaćanje poreza treba tražiti u zajedničkom životu i povezanosti građana i države. Zajednički život zahtijeva izvršavanje određenih zadataka, a plaćanje poreza omogućava i osigurava da se zajednički život u određenoj državi nastavi.
- **Socijalistička teorija** – se može podijeliti na dvije strane. Prvi dio socijalista smatra poreze nepotrebnima i zalagali su se za njihovo ukidanje. Drugi dio socijalista u porezima vidi pogodan instrument koji će radničkoj klasi poslužiti da nakon preuzimanja vlasti razori privatno vlasništvo. Po njima porezi se moraju pretvoriti u oružje koje će potlačeniima i siromašnima pomoći u borbi protiv kapitalista. Unatoč raznim teorijama, u socijalističkim državama se ubire porez i tim novcem financiraju se javne potrebe.

2.2. Razvoj i vrste poreza

Porezi su obvezna davanja koja građani i poslovni subjekti plaćaju državi, a putem njih država prikuplja sredstva potrebna za financiranje državnih potreba, odnosno javnih rashoda. Sve do početka Prvog svjetskog rata jasno su do izražaja došla tri osnovna obilježja poreza, a to su:

1. porezi služe za prikupljanje prihoda kojima se pokrivaju financijske potrebe javnog sektora
2. porezi su prisilno opterećenje ekonomskih snaga fizičkih i pravnih osoba
3. porezi su davanja nasuprot kojih ne stoji nikakva direktna protučinidba

Nakon Prvog svjetskog rata postalo je općeprihvaćeno da je pravilno i potrebno uz fiskalnu ulogu, porezima priznati i nefiskalnu ulogu. U tom razdoblju, porezi su shvaćeni kao instrumenti kojima se oblikuje gospodarski i socijalni poredak.³

Porez se nastavio povećavati, pa se tako u zemljama OECD⁴ – a udio ukupnih poreza povećao s 10% BDP⁵-a 1900.godine na 30% BDP-a 2003. godine, točnije u razdoblju od jednog stoljeća udio poreza povećao se čak četiri puta.⁶

Povećanje BDP-a bilježi rast iz godine u godinu, iznimkama pojedinih godina. Realna stopa rasta BDP-a 2017.godine iznosila je 3,4%, dok se realni rast BDP-a u 2018. iznosili 2,8% i u 2019. iznosili 2,9% rasta. Realna godišnja stopa promjene u 2020.godini vidno je u padu u odnosu na prethodne godine, i iznosio je -8,1%, i to je posljedica Corona virusa koji je zahvatio ne samo Hrvatsku već i svijet. Ukoliko se usporede podaci iz 2014. godine kada je godišnja realna stopa bila u padu s -0,4 %, vidljivo je da je to godina kada je nastupila recesija. Zatim, počinje lagani rast u 2015. – o j godini sa 2,5%, i nastavlja rasti sve do 2020. godine kada je ponovno u padu.⁷

Poreze možemo podijeliti na više načina:⁸

- prema vrsti porezne osnovice (porez na dohodak, porez na potrošnju)
- prema razini državne vlasti kojoj pripada porezni prihod (državni porezi, županijski porezi, gradski i općinski porezi)
- prema tome koje kategorije stanovnika više opterećuju (progressivni ili regresivni porezi)

Međutim, najčešća podjela poreza je na izravne i neizravne poreze. Izravni porezi su oni koji se uplaćuju osobno ili ih za nas uplaćuje poslodavac u državnu blagajnu. U **izravne poreze**

³ Jelčić, B.: Porezi, opći dio, str 29.

⁴ OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development)–Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj

⁵ BDP oznaka za Bruto domaći proizvod tj. za tržišnu vrijednost svih finalnih proizvoda i usluga koji se proizvedu u nekoj zemlji tijekom jedne kalendarske godine.

⁶ Kesner – Škreb, M., Kuliš, D.: Porezni vodič za građane, str 10.

⁷ Hrvatska narodna banka i Državni zavod za statistiku

⁸ Kesner – Škreb, M., Kuliš, D.: Porezni vodič za građane, str 11

ubrajamo porez na dohodak koji se izdvaja iz plaće, autorskog honorara ili obrta, porez na dobit koji plaćaju poduzeća.

Neizravne poreze uglavnom snose druge osobe, a ne oni tko ih i uplaćuje u državni proračun. Najpoznatiji neizravni porez je porez na dodanu vrijednost (PDV).

Porezi su najizdašnija davanja državi, novac koji spada u fiskalna davanja javnih prihoda. A uz poreze tu se nalaze još carine i pristojbe.

Carine su posljedica međunarodne razmjene i teroije komparativnih prednosti. To je oblik posrednih davanja koji se ubiru prilikom prijelaza robe preko državne granice, porez na potrošnju kojim se oporezuju uvezena dobra.

Pristojbe (takse) su protunaknada koju u novcu plaća obveznik pristojbe za intelektualnu uslugu koju mu pruža državno tijelo. Propisuje ih centralna državna tijela ili više teritorijalnih jedinica (administrativne, sudske, službene). Mogu biti plaćene izravno, ili neizravno. Odnosno putem biljega ili odmah na žiro-račun.

Od poreza se razlikuju u tome što su to izravna davanja za konkretnu uslugu, plaćaju se dobrovoljno, nema elemenata prinudnosti, plaćaju se na mjestu gdje se traži obavljanje usluga i prvenstveno služe za pokriće troškova koje stvara usluga koja se traži.

2.3. Temeljna načela oporezivanja

Kako bi se porezi mogli oporezivati poreze trebaju odlikovati porezna načela kao što su⁹:

1. **Efikasnost** – porezi moraju što je manje moguće utjecati na odnose cijene kako bi se efikasno upotrijebili rijetki gospodarski resursi.
2. **Pravednost** – porezi trebaju biti pravedno raspoređeni između članova neke zajednice.
3. **Izdašnot** – moraju osigurati dovoljan iznos javnih prihoda za pokrivanje razumne visine javnih rashoda.
4. **Jednostavnost** – porezi trebaju biti što jednostavniji, razumljiviji i jasniji kako bi troškovi ubiranja poreza za poreznu administraciju i porezne obveznike bili što niži.
5. **Stabilnost** – sustav poreza ne smije se često mijenjati jer je potrebna stabilnost za donošenje ispravnih ekonomskih odluka.

Plaćanjem poreza građani osiguravaju sredstva za financiranje određenih javnih dobara (obrazovanje, zdravstvo, policija, vojska i slično), ali ne stječemo prava da u omjeru uplaćenog poreza dobijemo određenu vrstu usluge.

⁹ Jelčić, B. – Opći dio poreza

Za načela oporezivanja među zaslužnijima spomenut ćemo Adolpha Wagnera, koji je u svom djelu *Finanzwissenschaft* formulirao devet poreznih načela koje je svrstao u 4 kategorije:¹⁰

- **Financijsko – politička** – uključuje izdašnost i elastičnost poreza. Izdašnost simbolizira da ubiranjem poreza potrebno je prikupiti sredstva koja će zajedno s ostalim državnim porezima omogućiti podmirenje javnih dugova u državi. Elastičnost poreza zahtijeva da se porezni sustav neke države prilagodi svim promjenama u visini državnih dugova.
- **Ekonomsko – političko** – načelo dijeli se na izbor izvora i izbor poreznog oblika. Izbor izvora su dohodak i imovina. Dohodak je temeljni izvor prvenstveno zbog toga što je obnovljivi izvor, a imovina nije. Tri su osnovna porezna oblika i to PDV, porez na dohodak i porez na dobit.
- **Socijalno – politička** – poreze bi trebali biti općeprisutni, odnosno trebao bi ih plaćati svaki građanin neke zemlje. Porezni kriterij bi trebao biti ravnomjerno raspoređen na obveznike i zato postoje kriterij korisnosti i kriterij mogućnosti plaćanja. Kriterij korisnosti znači da bi visina plaćenog poreza trebala biti proporcionalna koristima od države. Kriterij mogućnosti plaćanja čini okomita pravednost, to jest porezni obveznici s većom platežnom moći trebali bi platiti više, i vodoravna pravednost, poreznici koji imaju slične platežne moći bi trebali plaćati sličan iznos poreza.
- **Porezno – tehničko** – načelo određuje određenost poreza, koji mora biti određen kroz zakone, propise i Ustav, ugodnost plaćanja je teret i treb ga se učiniti što bezbolnijim za poreznog obveznika, zatim postoji jeftinoća ubiranja poreza koje bi trebalo biti jeftino za državu, a elementi utjecanja jeftinoće ubiranja su bruto iznos oporezivanja i troškovi oporezivanja.

Kod oporezivanja mogući su negativni učinci, i stoga se za neutraliziranje istih koriste različite metode pri obračunu i plaćanju poreza. Tako se u jednom poreznom sustavu koriste različita oslobađanja i porezne olakšice, a u drugim i/ili metode progresivnog ili regresivnog oporezivanja. Kod proporcionalnog oporezivanja svi porezni obveznici plaćaju jednak postotak svojeg dohotka jer je porezna stopa ista, dok je iznos poreza razmjern visini dohotka.

Kod progresivnog oporezivanja imatelji većeg dohotka imaju i veće porezno opterećenje pa se za taj način oporezivanja kaže da je društveno pravedniji.

Kod primjene regresivnog ili regresivnog oporezivanja povećanjem osnovice smanjuje se porezna stopa, a iznos poreza ostaje isti. Ova vrsta oporezivanja se ne koristi toliko jer je nepravedna.

¹⁰ Kliska, S., Santini, G.: Vodič za razumijevanje poreza

2.4. Karakteristike poreza

Kako bi se javni prihodi mogli smatrati porezom, mora ih karakterizirati sljedeće: ¹¹

1. PRINUDNOST

Prisilan su prihod od strane države pri čemu njihovo prikupljanje ne ovisi o slobodnoj volji građana, odnosno građani ne mogu samostalno odlučivati žele li ili ne žele plaćati porez. Od onih koji ne ispune svoju poreznu obvezu, porezi će se biti ubrani silom ili će biti sankcionirani.

2. DERIVATNOST (IZVEDIVOST)

Porezi su izvedeni prihod države, odnosno država pravo ubiranja poreza temelji iz financijskog (poreznog) suvereniteta, što čini u skladu s propisima koje je ovlašteno državno tijelo donijelo da bi reguliralo materiju prikupljanja prihoda potrebnih za financiranje javnih rashoda. Za razliku od prihoda koje sama ostvaruje na osnovi svoje gospodarske aktivnosti ili prava vlasništva, država poreze ubire temeljem svog fiskalnog suvereniteta čime povećava ekonomsku snagu smanjujući pritom snagu građana i gospodarskih subjekata.

3. NEPOVRATNOST POREZA

Za iznos plaćenog poreza država ne daje nikakvu neposrednu protunaknadu, kao što je to u slučaju s taksama ili državnim biljezima. Nepovratnost poreza se ogleda u činjenici da se jednom ubrani iznos poreza ne vraća više osobama od kojih su ubrani. Pri utvrđivanju visine poreza, kao i pri njegovu plaćanju, ne postoji veza između visine naplaćenog poreza i koristi koju će od tog poreza imati porezni obveznik. Visina poreza nije ni u kakvom odnosu s određenom protuuslugom od strane države.

4. ODSUTNOST NEPOSREDNE NAKNADE

Porezni obveznik ne plaća porez kao naknadu za neku konkretnu, njemu učinjenu uslugu od strane države, niti zato što mora platiti porez, od nje može tražiti izvršenje neke točno utvrđene usluge. Stoga, porez nije niti se može staviti u neki određeni vrijednosni ili drugi mjerljivi odnos prema nekoj koristi koju porezni obveznik ima od plaćanja poreza.

5. NEDESTINIRANOST POREZA

Namjena poreza najčešće nije unaprijed utvrđena. Za razliku od nekih drugih prihoda države, poput doprinosa, prihodi ubrani oporezivanjem služe za podmirenje svih javnih

¹¹ Jelčić, B.: Porezi, opći dio, str 30.

potreba države. Kada će neki porez biti destiniran ili nedestiniran prihod, ovisi o tome hoće li u konkretnom slučaju pri donošenju odluke pretegnuti prednosti ili, pak, nedostaci koji su povezani uz ubiranje jedne, odnosno druge vrste poreza.

6. UBIRU SE U JAVNOM INTERESU

Karakteristika poreza koju nalazimo u poreznim sustavima suvremenih zemalja jest da država oporezivanjem zadovoljava mnogobrojne javne potrebe.

7. NOVČANI SU PRIHOD DRŽAVE

U suvremenim državama porezna obveza utvrđena je u novcu i u pravilu se podmiruje u novčanom obliku. Samo u nekim iznimnim situacijama poput velikih vremenskih nepogoda moguće je poreze ubirati i u naturalnom obliku.

3. POREZNI SUSTAV REPUBLIKE HRVATSKE

3.1. Temeljna obilježja poreznog sustava i normativno uređenje

Porezni sustav u Republici Hrvatskoj, kao temeljni instrument ekonomske politike, usklađen je s europskim načelima te izjednačava položaj svih poreznih obveznika, odnosno domaćih i stranih fizičkih te pravnih osoba. Prema Ustavu Republike Hrvatske svatko je dužan sudjelovati u podmirenju javnih troškova, u skladu sa svojim gospodarskim mogućnostima.¹²

Porezni sustav Republike Hrvatske je pluralan, a to znači da ima više oblika poreza i čine ga **državni, županijski, gradski ili općinski i zajednički porezi.**

Porezni sustav Republike Hrvatske uređen je s više zakonskih i podzakonskih propisa, a neki od najvažnijih su:

1. Opći porezni zakon (NN 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 42/20)
2. Zakon o porezu na dohodak (NN 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20)
3. Zakon o porezu na dodanu vrijednost (NN 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 142/14, 115/16, 106/18, 121/19, 138/20)
4. Zakon o porezu na dobit (NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 115/14, 50/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20)
5. Pravilnik o porezu na dohodak (NN 1/21-7)
6. Pravilnik o porezu na dobit (NN 95/05-85)
7. Pravilnik o porezu na dodanu vrijednost (NN 73/2021-1370)
8. Zakoni o posebnim porezima (NN 15/13, 115/16)
9. Zakon o računovodstvu (NN 75/2015 – 1493)

Općim poreznim zakonom uređena su opće – pravna pitanja koja su zajednička za sve poreze. U normativnom smislu taj se zakonski projekt smatra uspješnim, jer na racionalan i sustavan način uređuje pitanja koja su zajednička za sve poreze. Nažalost, ostali dijelovi poreznog sustava ne mogu se ocijeniti povoljno. Taj se projekt na mnogo načina smatrao neuspjelim, jer od 1993.godine porezna reforma nije dala očekivane rezultate. Potvrdu o neuspjeloj poreznoj reformi može se vidjeti u fiskalnoj politici, koja je uz monetarnu politiku najslabije područje makroekonomske politike i uz ta područja vezani su najveći neuspjesi u razvoju zemlje.

Hrvatska je bila među prvima u svijetu po visini neizravnih poreza, posebice po visini trošarina, carina i poreza na dodanu vrijednost. U Republici Hrvatskoj u 2019. godini zabilježen je najveći rast neizravnih poreza koji su iznosili 62,9 %. Naime, u godini kasnije, 2020. godine zabilježeno je smanjenje neizravnih poreza i to u prihodima od poreza na dodanu vrijednost, koji bilježe smanjenje za čak -14 %, a smanjenje u trošarinama iznosilo je -10,6%.¹³

¹² Ustav Republike Hrvatske, glava 3, članak 51.

¹³ Ministarstvo financija

3.2. Podjela poreza u poreznom sustavu Republike Hrvatske

Porezni sustav Republike Hrvatske dijeli se na:¹⁴

1. Državne poreze kojeg čine
 - ♦ porez na dobit,
 - ♦ porez na dodanu vrijednost (PDV)
 - ♦ posebni porezi i trošarine (posebni porez na motorna vozila, posebni porez na kavu i bezalkoholna pića, porez na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila te trošarinski sustav oporezivanja alkohola, alkoholnih pića, duhanskih proizvoda, energenata i električne energije)
2. Županijske poreze
 - ♦ porez na nasljedstvo,
 - ♦ porez na cestovna motorna vozila,
 - ♦ porez na plovila,
 - ♦ porez na automate za zabavne igre
3. Gradske i/ili općinske poreze
 - ♦ prirez porezu na dohodak,
 - ♦ porez na potrošnju,
 - ♦ porez na kuće za odmor,
 - ♦ porez na korištenje javnih površina
 - ♦ porez na promet nekretnina
4. Zajedničke poreze
 - ♦ porez na dohodak
5. Porezi na dobitke od igara na sreću i naknade na priređivanje igara na sreću
 - ♦ lutrijske igre (uključuju mjesečne naknade za priređivanje lutrijskih igara i porez na dobitke od lutrijskih igara)
 - ♦ igre u casinima
 - ♦ igre klađenja (uključuje naknade za priređivanje klađenja i porez na dobitke od igara klađenja)
 - ♦ igre na sreću na automatima
 - ♦ naknada za priređivanje prigodnih jednokratnih igara na sreću
6. Naknada za priređivanje nagradnih igara
 - ♦ propisana uplata priređivača nagradnih igara u korist Hrvatskog Crvenog Križa

¹⁴ Porezna uprava (<https://www.porezna-uprava.hr>)

3.3. Državni porezi

Državni porezi prihod su državnog proračuna Republike Hrvatske, a čine ih porez na dodanu vrijednost, porez na dobit, trošarine i posebni porezi.

3.3.1. Porez na dobit

Porez na dobit je porez koji trgovačka društva plaćaju na ostvarenu razliku između prihoda i rashoda, odnosno dobit. Porez na dobit je nastao kao osiguranje za velike kompanije odnosno, trgovačka društva koja nisu mogli samo pribaviti novac ili pojedinac nije htio preuzeti golemi rizik na sebe.¹⁵

Porez na dobit u našem poreznom sustavu, odnosno u strukturi poreznih prihoda nema veliko značenje, ali ima veliko značenje za razvoj poduzetništva, pa bi sa stajališta interesa za ulaganje bilo poželjno da se opterećenje sa te osnove smanjuje. Obveza poreza na dobit utvrđuje se za razdoblje poslovne godine, koja je u pravilu kalendarska godina u kojoj je dobit ostvarena. Tijekom godine porezni obveznici plaćaju predujam poreza na dobit. Na temelju utvrđene obveze iz prethodne godine, ako nije došlo do nekih značajnih promjena u poslovanju, predujam se plaća mjesečno. Za svaki istek poslovne godine, obveznici moraju podnijeti poreznu prijavu najkasnije 4 mjeseca nakon isteka tog razdoblja, zajedno s bilancom i računom dobiti i gubitka. Porez na dobit po stopi od 10% plaćaju obveznici koji su u poreznom razdoblju ostvarili prihode do 7.500.000,00 kuna, a ukoliko su ostvareni prihodi jednaki ili veći od 7.500.000,01 kuna, plaća se porez po stopi od 18%¹⁶. Mnogo stavki ili situacija mogu umanjiti osnovicu poreza na dobit, a neki od njih su priznanje gubitka iz prethodnih razdoblja, prihode od vrijednosnog usklađenja imovine, povećanja zaliha i poslovnih aktivnosti, smanjenja obveza kratkoročnih od poslovnih aktivnosti, prihodi od drugih oblika transakcija.¹⁷

3.3.2. Porez na dodanu vrijednost

Porez na dodanu vrijednost je prihod državnog proračuna, odnosno to je porez koji obračunava potrošnju, plaća se u svim fazama proizvodno – prometnog ciklusa, na način da se u svakoj fazi oporezuje samo iznos dodane vrijednosti koja se ostvarila u toj fazi. Porezni obveznik je svaka osoba koja samostalno obavlja gospodarsku djelatnost, bez obzira na svrhu i rezultat obavljanja te djelatnosti.

¹⁵ Jelčić, B., Jelčić, B.: Porezni sustav i porezna politika, str 219.

¹⁶ Zakon o porezu na dobit; Glava 5, članak 28, stavke 1 i 2. (NN 115/16, 138/20)

¹⁷ Ibidem, glava 3, članak 5

Predmet oporezivanja je isporuka dobara ili obavljanje usluga u tuzemstvu uz naknadu, stjecanje dobara unutar EU i uvoz dobara. Prema Zakonu o PDV- u, porezna osnovica je naknada koju čini sve ono što je isporučitelj primio ili treba primiti za te isporuke uključujući iznose subvencija koji su izravno povezani s cijenom isporučenih dobara ili usluga. U poreznu osnovicu uračunavaju se iznosi poreza, carina, pristojbi i sličnih poreza. Opća porezna stopa je 25%¹⁸, uz primjenu sniženih stopa 5% i 13%.

Po stopi od 5%¹⁹ oporezuju se kruh, mlijeko, knjige, lijekovi, medicinska oprema, kino ulaznice, dnevne novine te znanstveni časopisi.

Po stopi od 13%²⁰ oporezuju se usluge smještaja u hotelima ili objektima slične namjene, ugostiteljske usluge, novine i časopisi koji izlaze periodično, jestiva ulja i masti biljnog i životinjskog podrijetla, dječja hrana, isporuka vode, šećer, ulaznice za koncerte.

Razdoblje za koje se utvrđuje porezna obveza u pravilu je jedna kalendarska godina. Obračun poreza porezni obveznici obavljaju mjesečno ili tromjesečno. Postoji i pretporez, a to je zbroj svih poreza koje je poreznik platio svojim dobavljačima u cijeni primljenih usluga i dobara. Kako bi se pretporez odbio od porezne obveze, potrebno je da bude odvojen (evidentiran) i da je plaćen.

3.3.3.Porez na dohodak

Porez na dohodak je porez koji spada u izravne poreze, i kao porezni oblik nalazi se u poreznim sustavima svih zemalja. Obveznik ovog poreza je pojedinac, a ne poslodavac, odnosno to je fizička osoba koja za svoj rad prima naknadu u obliku plaće, honorara ili prima mirovinu.

Dohodak se zakonom definira kao razlika između primitaka i izdataka nastalih u istom poreznom razdoblju. Porez na dohodak se obračunava od čak 5 izvora dohotka, a to su:²¹

1. Dohodak od nesamostalnog rada (primici po osnovi radnog odnosa)
2. Dohodak od samostalne djelatnosti (obrt i slične djelatnosti)
3. Dohodak od imovine i imovinskih prava (najam, zakup)
4. Dohodak od kapitala
5. Dohodak od osiguranja

Porez na dohodak plaća se po stopama od 20% na dohodak do 360.000,00 kuna godišnje, odnosno 30.000,00 kuna mjesečno, i 30% na dohodak iznad 360.000,00 kuna godišnje, odnosno iznad 36.000,00 kuna mjesečno.²²

¹⁸ Zakon o porezu na dodanu vrijednost, glava 9, članak 38, stavak 1

¹⁹ Ibidem, glava 9, članak 38, stavak 2

²⁰ Ibidem, glava 9, članak 38, stavak 3

²¹ Zakon o porezu na dohodak, glava 3, članak 5, stavak 2

U ne plaćanje poreza na dohodak ulazi i naknada razlike plaće za vrijeme vojne službe u Oružanim snagama Republike Hrvatske, naknada plaće civilne zaštite, nagrade učenicka i studenata osvojene na natjecanjima u okviru obrazovnog sustava, primitke za rad učenika i studenata na školovanju za rad preko ueničkih i studentskih udruga, naknade i nagrade koje osuđene osobe primaju za rad u kazneno – popravnim ustanovama i domovima za preodgoj.²³ Osobni odbitak je neoporezivi dio ukupnog dohotka za koji se umanjuje osnovica za izračun poreza na dohodak.

Postoje i fizičke osobe koje u RH obavljaju diplomatsko – konzularne dužnosti i oni ne plaćaju porez na dohodak na tako ostvaren dohodak (šefovi inozemnih diplomatskih misija akreditiranih u RH, šefovi inozemnih konzulata u RH i konzularni dužnosnici te članovi njihove uže obitelji, dužnosnici Ujedinjenih naroda i njihovih specijaliziranih agencija, fizičke osobe zaposlene kod inozemnih diplomatskih misija, konzulata i međunarodnih organizacija, počasni konzularni dužnosnici inozemnih konzulata u RH za primitke što ih ostvaruju od države koja ih je imenovala za obavljanje konzularnih poslova). Osnovni oblici poreza na dohodak su:²⁴

1. Engleski (britanski) oblik
2. Romanski tip poreza na dohodak
3. Germanski oblik poreza na dohodak

3.4. Županijski porezi

Županijski porezi obuhvaćaju poreze na nasljedstva i darove, poreze na cestovna motorna vozila, poreze na plovila i poreze na automate za zabavne igre.

Porezi na nasljedstva i darove

Porezni obveznik ovdje je fizička ili pravna osoba koja je na području RH naslijedila, primila na dar ili stekla po nekoj drugoj osnovi bez naknade. Predmet oporezivanja jest tržišna vrijednost imovine na dan utvrđivanja porezne obveze. Porez na nasljedstvo i darove plaća se po stopi od 4%, a oni koji ne plaćaju moraju zadovoljavati sljedeće:²⁵

- biti bračni drug, krvni srodnici u ravnoj liniji te snahe i zetovi ostavitelja ili darovatelja ako su živjeli u zajedničkom kućanstvu s ostaviteljem ili darovateljem
- fizičke i pravne osobe kojima RH ili lokalna jedinica daruju ili daju pokretnine bez naknade radi odštete ili ini drugih razloga u svezi iz Domovinskog rata

²² Zakon o porezu na dohodak, glava 4, članak 19 (NN 106/18, 138/20)

²³ Ibidem, glava 7, članak 9

²⁴ Jelčić, B., Jelčić, B.; Porezni sustav i porezna politika; str 179.

²⁵ Zakon o lokalnim porezima, odjeljak 1, članak 8

- fizičke i pravne osobe kada primaju darove (donacije) za svrhe utvrđene posebnim propisima
- Republika Hrvatska i jedinice lokalne samouprave, javne ustanove, vjerske zajednice, zaklade i fundacije, Crveni križ i druge humanitarne udruge

Porez na cestovna motorna vozila

Obveznik je pravna ili fizička osoba vlasnik registriranog osobnog automobila, motocikala, lakih četverocikala i četverocikala (do 10 godina starosti).

Tablica 1: Oporezivanje cestovnih motornih vozila

Predmet oporezivanja	Iznos poreza
Automobil	200,00 kn - 1.500,00 kn
Motocikl	50,00 kn – 1.200,00 kn
Laki četverocikli i četverocikli	30,00 kn – 140,00 kn

Izvor: Porezna uprava (28.07.2021) https://www.porezna-uprava.hr/HR_porezni_sustav/Stranice/porez_cestovna_motorna_vozila.aspx

Porez na plovila

Porezni obveznici pravne i fizičke osobe koji su vlasnici plovila. Predmet oporezivanja jest porez na plovila plaća se godišnje ovisno o dužini plovila iskazanoj u metrima, ima li plovilo kabinu ili nema, te sanzi motora iskazanoj u kW. Stopa oporezivanja:

- plovila bez kabine = 100,00 kn – 600,00 kn
- plovila s kabinom na motorni pogon = 200,00 kn – 5 000,00 kn
- plovila s kabinom i pogonom na jedra = 200,00 kn – 4 000,00 kn

Porez na automate za zabavne igre

Obveznik jest pravna ili fizička osoba koja automate za zabavne igre stavlja u uporabu u zabavnim klubovima, ugostiteljskim objektima, javnim objektima i drugim javnim ustanovama. Porezna osnovica su automati za zabavne igre (osim biljara koji imaju istaknutu markicu Hrvatskog biljarskog kluba).

Stopa poreza iznosi 100,00 kn mjesečno po automatu.

3.5. Gradski ili općinski porezi

Gradski ili općinski porezi koji se oporezuju su:

- prirez porezu na dohodak
- porez na potrošnju
- porez na kuće za odmor
- porez na korištenje javnih površina
- porez na promet nekretnina

Priraz porezu na dohodak

Obveznicima poreza na dohodak sa svoga područja predstavničko tijelo jedinica lokalne samouprave može svojom odlukom propisati plaćanje poreza na dohodak. Ono pripada jedinici lokalne samouprave na području koje je prebivalište ili uobičajeno boravište obveznika plaćanja prireza porezu na dohodak.

Porezna osnovica je porez na dohodak, a stope poreza su u općini do 10% u gradu ispod 30.000 stanovnika do 12%, u gradu iznad 30.000 stanovnika do 15% i u gradu Zagrebu ona iznosi 18%.

Tablica 2: Stope prireza za pojedine gradove ili općine

Grad ili općina	Stopa prireza
Zagreb	18%
Karlovac	12%
Rugvica	0% (6%)

Izvor: preuzeto sa stranice Porezne uprave (28.07.2021.) <https://www.porezna-uprava.hr>

Porez na potrošnju

Porezni obveznik je pravna ili fizička osoba koja pruža ugostiteljske usluge, a čija je porezna osnovica prodajna cijena pića koja se prodaje u ugostiteljskim objektima. Porez na potrošnju plaća se na potrošnju alkoholnih pića, prirodnih vina, specijalnih vina, piva i bezalkoholnih pića u ugostiteljskim objektima, a u koju nije uključen porez na dodanu vrijednost. Stopa poreza na potrošnju je do 3%.

Porez na kuće za odmor

Predmet oporezivanja je kuća za odmor, a porezni obveznik je njezin vlasnik. Kućom za odmor se smatra svaka zgrada ili dio zgrade ili stan koji se koristi povremeno ili sezonski. Osnovica je poreza četvrti metar korisne površine, i visinu poreza kuće za odmor propisuje svojom odlukom tijelo jedinice lokalne samouprave. Porez se plaća u visini od 5 do 15 kn, ovisno o starosti, mjestu, stanju infrastrukture te drugim čimbenicima za bitnim za korištenje.

Porez na korištenje javnih površina

Osnovica je javna površina koja se koristi, od strane pravne ili fizičke osobe. Visinu stope poreza propisuje odgovorno predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave.

Porez na promet nekretninama

Porezni obveznik za nekretnine je stjecatelj vlasništva nekretnine u Republici Hrvatskoj kad se na takvo stjecanje ne plaća porez na dodanu vrijednost. Osnovica ovog poreza je tržišna vrijednost nekretnine u trenutku nastanka porezne obveze. Predmet oporezivanja je promet nekretnina, a prometom se NE smatra stjecanje nekretnina, na koje se plaća porez na PDV. Stopa poreza iznosi 3%.²⁶

²⁶ Zakon o lokalnim porezima (NN 115/16, 101/17)

4. OPOREZIVANJE IGARA NA SREĆU

U smislu Zakona o igrama na sreću smatra se igra u kojoj se za uplatu određenog iznosa sudionicima pruža mogućnost stjecanja dobitka u novcu, stvarima, uslugama ili pravima, pri čemu dobitak ili gubitak ovisi pretežito o slučaju ili nekom drugom neizvjesnom događaju.²⁷

Definicije pojmova:²⁸

- **pravo priređivanja igara na sreću** je pravo priređivanja igara na sreću onih koji su temeljem Zakona i propisa, te odluke Vlade Republike Hrvatske stekli to pravo
- **priređivač** je pravna osoba koja na temelju Zakona, i uvjeta koje je morao ispuniti stekao pravo priređivati igre na sreću
- **ugovor o stjecanju prava na priređivanje** jest ugovor koji sadrži sve dogovorene obveze i prava, koja propisana Zakonom i data na stjecanje od strane ministra financija
- **odobrenje** jest upravni dokument koji donosi ministar financija, a kojim ministar potvrđuje ispunjavanje zakonom propisanih uvjeta za obavljanje djelatnosti priređivanja igre na sreću za koju se odobrenje daje
- **naknada za priređivanje** jest naknada koju su priređivači dužni plaćati, a utvrđena je u fiksnom i varijabilnom iznosu i smatra se javnim davanjem u smislu Općega poreznog zakona
- **porez na dobitke od igara na sreću** jest porez po odbitku koji plaćaju fizičke osobe koje ostvaruju dobitke od lutrijskih igara na sreću i igara klađenja
- **igre klađenja** su igre u kojima sudionici nasumice pogađaju moguće ishode različitih događaja predloženih od priređivača klađenja, a rezultat ne smije biti nikome poznat prije samog završetka događaja i ne smije se ni na koji način moći utjecati na rezultat ni priređivači ni igrači, a iznos dobitka ovisi o visini uloga po kombinaciji i o tečaju pojedinog događaja (sportsko klađenje, klađenje na utrke konja i pasa, klađenje na događaje prema ponudi priređivača i slično)
- **igre na sreću u casinima** jesu igre u kojima se igrači okupljaju u casinima te igraju protiv samog casina ili jedan protiv drugoga na stolovima za igru s kuglicama, kartama ili kockicama u skladu s međunarodnim pravilima i koje se priređuju isključivo u prostorima casina. Uz igre na stolovima mogu se priređivati i igre na automatima
- **igre na sreću na automatima** su igre koje se igraju na elektromehaničkim ili elektroničkim uređajima programski upravljanim, a na kojima imaju igrači uplatom određenog iznosa imaju mogućnost stjecanja dobitka koji ovisi o slučaju ili nekom drugom neizvjesnom događaju.
- **lutrijske igre na sreću**
 - **igre s izvlačenjima** (brojčane igre) čiji je rezultat posljedica izvlačenja brojeva, simbola ili kupona koje provodi priređivač igre. Izvlačenje je slučajni

²⁷ Zakon o igrama na sreću (NN 87/09)

²⁸ Ibidem

odabir određenog broja brojeva, simbola ili slova iz definirane skupine brojeva, simbola ili slova koje se provodi nakon zaključenja uplate (loto, keno, bingo, klasična lutrija, joker i slično)

- **igre s unaprijed utvrđenim rezultatom** kod kojih je unaprijed određen ishod, odnosno predodređena je dobitnost ili nedobitnost pojedine srećke
 - **igre čiji je rezultat** uvjetovan ishodom neizvjesnog događaja, sportskih ili nekih drugih natjecanja predloženih od priređivača, a okolnost koja odlučuje o dobitku ili gubitku ne smije biti nikome unaprijed poznata i mora biti takve naravi da na nju ne mogu utjecati ni priređivači ni igrači
 - **igre čiji je rezultat uvjetovan igračevim** odabirom redoslijeda odigravanja pojedinih elemenata igre. Svaka odigrana srećka odnosno kombinacija potencijalno je dobitna dok je igrač ne odigra.
- **casino** je posebno uređen prostor za djelatnost priređivanja igara na sreću na stolovima i automatima za igre na sreću prema odobrenim pravilima igre, prostor casina čini okruženje čiji se prostor smatra zasebnom cjelinom
 - **automat klub** je uređen prostor sa posebnim uvjetima za obavljanje djelatnosti priređivanja igara na sreću na automatima prema odobrenim pravilima igre. Prostor automat kluba mora imati vlastiti ulaz ili mora biti zasebna cjelina
 - **sumnjiva transakcija** jest svaka transakcija za koju obveznik i/ili nadležno tijelo procijeni da u vezi s njom ili s osobom koja obavlja transakciju postoje razlozi za sumnju na pranje novca ili financiranje terorizma, odnosno da transakcija uključuje sredstva proizašla iz nezakonitih aktivnosti
 - **registracija igrača** uključuje preuzimanje i pohranu podataka o igraču, identifikacija igrača kod priređivača, izdavanje identifikacijskog broja igrača te otvaranje računa igrača kod priređivača
 - **elektronička potvrda o uplati** jest potvrda kojom se dokazuje uplata određene igre označene identifikacijskim brojem igrača koji igra, a nalazi se u centralnom sustavu priređivača
 - **on-line igranje (igranje na daljinu)** jest mogućnost priređivanja igara na sreću putem interneta, telefona ili nekih drugih interaktivnih komunikacijskih uređaja putem kojeg igrač može odigrati igru samostalno, kroz interakciju sa sustavom, bez neposrednog predstavnika priređivača
 - **generator slučajnih brojeva** jest certificirani uređaj koji na temelju slučajnih uzoraka generira slučajne, potpuno nezavisne i nepredvidive nizove brojeva ili simbola koji su jednoliko raspoređeni unutar definiranih granica

Ukoliko igrač osvoji dobitak od igara na sreću, jedan dio postotka tog dobitka ide državi, a ona odlučuje koga ili što će financirati s tim novcem. Dakle, Vlada Republike Hrvatske uredbom određuje kriterije za utvrđivanje korisnika i način raspodjele prihoda od igara na sreću za financiranje programa organizacija koje:²⁹

1. promiču razvoj sporta
2. pridonose borbi protiv zlouporabe droga i svih drugih oblika ovisnosti
3. se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću
4. se bave problemima i zadovoljavanjem potreba osoba s invaliditetom
5. se bave tehničkom kulturom
6. se bave kulturom
7. se bave izvaninstitucionalnom naobrazbom i odgojem djece i mladih
8. pridonose razvoju civilnog društva

Za financiranje programa, gore navedenih, izdvaja se:

1. 50% godišnje naknade od priređivanja igara na sreću u casinima
2. 50% mjesečne naknade od priređivanja igara na sreću u casinima
3. 50% godišnje naknade od igara klađenja
4. 50% mjesečne naknade od igara klađenja
5. 50% godišnje naknade od priređivanja igara na sreću na automatima
6. 50% mjesečne naknade od priređivanja igara na sreću na automatima
7. 50% mjesečne naknade od priređivanja lutrijskih igara na sreću na sreću
8. 50% ostvarene dobiti Hrvatske Lutrije d.o.o.

4.1. Lutrijske igre na sreću

Hrvatska Lutrija d.o.o. ima pravo priređivanja svih igara na sreću iz članka 5. Zakona o igrama na sreću.³⁰

Hrvatska Lutrija se može privatizirati na temelju posebnog zakona. Hrvatska Lutrija je dužna prije isteka jednogodišnjeg ili trogodišnjeg razdoblja utvrditi prijedloge jednogodišnjih i trogodišnjih planova poslovanja za sljedeće razdoblje i podnijeti ih Vladi Republike Hrvatske radi prihvaćanja. Dobit koju Hrvatska Lutrija ostvari prihod je državnog proračuna.

Uvjeti za priređivanje pojedine lutrijske igre propisuju se pravilima koja za svaku vrstu igre donosi priređivač, a primjenjuje se nakon dobivenog odobrenja Ministarstva financija. Pravila bez dobivenog odobrenja Ministarstva financija ništavna su. Pravila lutrijskih igara obvezno moraju sadržavati:

- naziv i sjedište priređivača, naziv tijela priređivača koje je donijelo odluku o priređivanju igre, te datum i broj odluke,

²⁹ Zakon o igrama na sreću (NN 87/09, 35,13, 158/13, 41/14, 143/14 Glava 1, članak 8)

³⁰ Ibidem; Glava II, Hrvatska Lutrija d.o.o.

- naziv i opis igre, područje i vrijeme priređivanja, uvjete za sudjelovanje, cijenu i fond dobitaka, rokove uključanja u igru i isplate,
- način provođenja nadzora izvlačenja, odnosno utvrđivanja dobitne kombinacije ili priređivanja same igre,
- način obavještanja zainteresiranih,
- postupak u slučaju otkazivanja igre odnosno izvlačenja

Priređivač lutrijskih igara dužan je pravila igre javno objaviti prije početka priređivanja igre, a osobama zainteresiranima za sudjelovanje u igri mora omogućiti da se na prodajnim mjestima mogu upoznati s pravilima igranja. Pravila lutrijske igre nemogu se mijenjati nakon što je počela prodaja lutrija određene serije ili primanje uplata za sudjelovanje u igri započetog kola. Ministarstvo financija ima mogućnost iz opravdanih razloga, na zahtjev priređivača, odobriti promjenu mjesta izvlačenja dobitka, datuma izvlačenja ili vremena priređivanja, odnosno otkazivanje priređivanja. Svaku promjenu pravila priređivač je dužan objaviti na isti način na koji su objavljena i pravila o priređivanju igre. Uplate za lutrijske igre mogu se primati na uplatnim mjestima, putem terminala, interneta, telefona ili drugih interaktivnih komunikacijskih uređaja, a nakon dobivenog odobrenja Ministarstva financija.

Sudionik u lutrijskoj igri jest fizička osoba koja je navršila 18 godina i koja sukladno pravilima koja su propisana u Zakonu pojedine igre ispunjava uvjete za sudjelovanje u pojedinoj igri (kolu i seriji). Sudionikom u lutrijskim igrama smatra osoba koja posjeduje potvrdu (elektroničku) o uplati. Sudionik u klasičnim broječanim i brzim lutrijama jest imatelj neosporne srećke (njevina elektronskog zapisa) izdane od priređivača.³¹ Dobitak u lutrijskoj igri na sreću isključivo ima pravo podići osoba koja posjeduje dobitnu potvrdu. U lutrijskim igrama putem on-line igranja dobitnik je igrač, čiji se identifikacijski broj nalazi na dobitnoj elektroničkoj potvrdi o uplati.

U lutrijskim igrama izvlačenje mora biti javno u nazočnosti tročlanog povjerenstva koje imenuje priređivač i u nazočnosti ovlaštenog službenika Ministarstva financija i javnog bilježnika.

U međunarodnim igrama (Eurojackpot) u kojima se izvlačenje brojeva ili simbola obavlja izvan Republike Hrvatske, postupak izvlačenja odvija se u skladu s pravilima struke i propisima države u kojoj se izvlačenje obavlja. Ukoliko se izvlačenje dobitaka obavlja generatorom slučajnih brojeva, o nazočnosti osoba koje nadziru izvlačenje, riješava se odobrenjem koje Ministarstvo financija daje na pravila takve igre. Prije samog početka izvlačenja dobitaka u lutrijskim igrama priređivač je dužan utvrditi i objaviti ukupnu uplatu, odnosno broj svih prodanih srećaka.³² U igrama u kojima se javno izvlačenje dobitaka mora obavljati u nazočnosti svih sudionika (dvoranski bingo ili keno), izvlačenje se obavlja pred povjerenstvom koje imenuje priređivač u skladu sa pravilima igre. Ministar financija je osoba koja mora propisati sve uvjete korištenja, testiranja i certificiranja uređaja za izvlačenje dobitaka u pojedinim lutrijskim igrama. Izvješće o rezultatima izvlačenja ili o utvrđivanju dobitaka priređivač mora javno objaviti najkasnije u roku od sedam dana od dana izvlačenja i

³¹ Ibidem; Glava II, članak 13. Stavak 1 i 2

³² Ibidem, članak 14, stavak 1,2,3 i 4.

to na isti način na koji su objavljena pravila igre, a osobama zainteresiranim a za rezultate igre treba omogućiti uvid u rezultate na prodajnim mjestima.

Fond dobitaka je iznos koji se igračima vraća kao dobitak. Fond dobitaka utvrđuje se prema pravilima tih igara, a iznosi najmanje 50% od osnovice koju kod svih oblika lutrija čini ukupna vrijednost emisija srećaka, odnosno ukupna vrijednost primljenih uplata za pojedinu igru, umanjena za obvezu naknade za priređivanje lutrijskih igara. Za priređivanje lutrijskih igara priređivač plaća mjesečnu naknadu u iznosu od 10% od osnovice koju kod svih oblika lutrija čini ukupna vrijednost prodanih srećaka. Mjesečna naknada za priređivanje lutrijskih igara uplaćuje se u korist državnog proračuna zaključno petnaestog dana u tekućem mjesecu za prethodni mjesec, a mjesečnu evidenciju s konačnim obračunom rezultata poslovanja i dokazom o uplati mjesečne naknade, priređivač je dužan dostaviti Ministarstvu financija najkasnije do dvadesetog dana u tekućem mjesecu za prethodni mjesec.

Porez na dobitke plaća se po stopi od:³³

- 10% na dobitke iznad 750,00 kuna do 10.000,00 kuna
- 15% na dobitke iznad 10.000,00 kuna do 30.000,00 kuna
- 20% na dobitke iznad 30.000,00 kuna do 500.000,00 kuna
- 30% na dobitke iznad 500.000,00 kuna

Isplata, odnosno preuzimanje dobitaka u lutrijskim igrama na sreću obavlja se u roku koji ne smije biti kraći od 15 i dulji od 60 dana od dana objavljivanja konačnog izvješća o rezultatu igre. Nakon isteka roka povjerenstvo koje imenuje priređivač utvrđuje koji dobitci u tom kolu ili seriji nisu bili isplaćeni odnosno preuzeti i koja je njihova vrijednost, te o tome sastavlja zapisnik. Ako dobitnik u lutrijskim igrama na sreću ne zatraži od priređivača isplatu dobitka u roku od 15 do 60 dana, iznos tog dobitka prenosi se u sljedeće kolo odnosno seriju ili se koristi za dobitke u drugim igrama. Zapisnik koji se sastavlja nakon isteka roka a ne preuzimanja dobitka, priređivač dostavlja Ministarstvu financija najkasnije u roku od 7 dana od dana isteka roka za isplatu odnosno preuzimanje dobitka.³⁴

Neprofitna pravna osoba koja ima sjedište na području Republike Hrvatske može prigodno jednokratno, jedanput godišnje prirediti tombolu radi prikupljanja sredstava za financiranje djelatnosti ukoliko je ispunio sve uvjete.

Pravo priređivanja igara na sreću stječu i trgovačka društva sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, koja su ispunila sve uvjete za pravo priređivanja. Odluku o broju priređivača kojima se može dati pravo priređivanja igara donosi Vlada Republike Hrvatske. Vlada Republike Hrvatske ima svo pravo o donošenju svih odluka o davanju prava priređivanja. Osim ispunjavanja uvjeta koje osoba propisanih Zakonom, također priređivač mora i ispunjavati posebne uvjete koje propisuje ministar financija. Odabir najpovoljnijeg ponuditelja donosi se na temelju financijskih učinaka na sam državni proračun. Natječajna

³³ Zakon o igrama na sreću (NN 143/14)

³⁴ Ibidem, članak 19.

dokumentacija koja je potrebna za ulazak u krug biranja za smjelost održavanja igara na sreću jest prijava, podaci o tvrtki i sjedištu društva, izvadak o djelatnosti društva upisanoj u sudski registar, s dokazom o osiguranom temeljnom kapitalu i podrijetlu sredstava za pokriće temeljnog kapitala, osnivački akt društva, popis vlasnika udjela odnosno dionica za ponuditelja – pravnu osobu, s punim imenima i adresama prebivališta i/ili tvrtkama i adresama sjedišta te s ukupnim nominalnim iznosima udjela dionica i postotnim udjelom u temeljnom kapitalu te pravne osobe, izvadak iz sudskog registra ako je riječ o pravnoj osobi osnivaču društva odnosno iz drugoga odgovarajućeg javnog registra ako je osnivač strana pravna osoba te popis vlasnika udjela odnosno dionica, s punim imenima i adresama prebivališta i/ili tvrtkama i adresama sjedišta te s ukupnim nominalnim iznosima udjela odnosno dionica i postotnim udjelom u temeljnom kapitalu osnivača pravne osobe, ako je riječ o fizičkoj osobi osnivaču društva, izvornik ili ovjerenu presliku identifikacijske isprave iz kojih su vidljivi podaci o imenu, prezimenu, prebivalištu, datumu i mjestu rođenja, podatke o stvarnom vlasniku pravne osobe, dokaz da se protiv ovlaštenih osoba (direktora, osnivača društva, članova nadzornog odbora) ne vodi kazneni postupak. Strani državljani moraju priložiti i odgovarajuću potvrdu države čiji su državljani i potvrdu izdanu od države na čijem su području boravili posljednje dvije godine prije dana podnošenja ponude na natječaj, dokaz da društvo i osnivač, ako je osnivač strana pravna ili fizička osoba ispunjava porezna i druga javna davanja, a koja ne smije biti stariji od 30 dana na dan slanja ponude, poslovni plan društva za trogodišnje razdoblje, koji sadrži podatke o prihodima, rashodima, dobiti, broju zaposlenih, naknadi, vrsti i opsegu posla. Pravo priređivanja igara na sreću daje se na razdoblje od 15 godina računajući od dana potpisivanja ugovora.³⁵

Provedbu odredbi nadzire Ministarstvo financija. Pravna osoba koja priređuje igre na sreću dužan je obavezno omogućiti svakodnevni nadzor cjelokupnoga materijalno – financijskog poslovanja. Neki od razloga zašto bi pravna osoba mogla platiti novčanu kaznu u iznosu od 50.000,00 do 500.000,00 kuna za prekršaje su:³⁶

- ako priredi igre na sreću, a nema odluku Vlade Republike Hrvatske o pravu priređivanja ili odobrenje,
- ako priredi lutrijsku igru na sreću, na što nema pravo,
- ako priredi igre odnosno djelatnost kod kojih sudionici uplaćuju novčane iznose sudionicima koji su se prije ili poslije njih uključili u igru – lanci sreće,
- ako ne utvrdi jednogodišnje i trogodišnje planove poslovanja i ne dostavi ih na prethodno mišljenje odnosno suglasnost,
- ako ne utvrdi fond dobitaka prema pravilima igara i sukladno ovom Zakonu

Na temelju odluke Vlade Republike Hrvatske o davanju prava priređivanja igara na sreću, ugovor s trgovačkim društvom koje je dobilo pravo priređivanja sklapa ministar financija. Ugovor se može otkazati, a otkazni rok jest šest mjeseci. Ukoliko trgovačko društvo otkazuje ugovor zbog gubitka u poslovanju, otkazni je rok 60 dana.

³⁵ Zakon o igrama na sreću, Glava III, članak 27.

³⁶ Zakon o igrama na sreću, glava 12, članak 72.

Sadržaj ugovora o pravu priređivanja igara na sreću mora sadržavati odredbe o:³⁷

- tvrtki i sjedištu društva,
- trajanju prava priređivanja,
- roku u kojem se mora početi obavljati djelatnost za koju je stečeno pravo priređivanja,
- predmetu prava priređivanja,
- visini nakande i načinu plaćanja,
- provođenju nadzora,
- pravima i obvezama ugovornih strana,
- prestanku prava priređivanja

Na prijedlog Ministarstva financija, Vlada Republike Hrvatske, može donijeti odluku da se trgovačkom društvu oduzme pravo priređivanja igara na sreću ako se utvrdi.³⁸

- da je pravo stečeno na temelju neistinitih podataka,
- da priređivač krši odredbe ugovora,
- da priređivač u propisanim rokovima ne podmiruje svoje obaveze utvrđene Zakonom ili ugovorom,
- da priređivač lažno prikazuje ostvareni promet,
- da priređivač nije počeo raditi u roku utvrđenom kao početak poslovanja,
- da je priređivač započeo s radom prije dobivanja odobrenja Ministarstva financija za početak rada,
- da priređivač više ne ispunjava propisane tehničke uvjete,
- da priređivač ne posjeduje garanciju banke u propisanom iznosu,
- da priređivač ne dopušta ili na drugi način onemogućuje provedbu nadzora propisanog oVim Zakonom,
- da je priređivač prekinuo priređivanje igara na sreću bez odobrenja Ministarstva financija,
- da priređivač posuđuje novac igračima,
- da je priređivač promijenio vlasničku strukturu društva bez odobrenja Ministarstva financija,
- da priređivač ne postupa sukladno propisima o sprečavanju pranja novca i financiranja terorizma,
- da su nastupile okolnosti zbog kojih priređivač nebi ni stekao pravo priređivanja.

Za isplatu dobitaka od igara na sreću i podmirenje javnih davanja, u smislu odredba Općega poreznog zakona, trgovačka društva koja igre na sreću priređuju na temelju odluke Vlade Republike Hrvatske i priređivači prigodnih jednokratnih igara na sreću jamče svojom cjelokupnom imovinom.

³⁷ Ibidem, Glava III, članak 30.

³⁸ Ibidem, glava 3, članak 32.

4.2. Igre u casinima

Pravo priređivanja igara u casinu³⁹ osim Hrvatske Lutrije d.o.o. imaju i trgovačka društva koja su na temelju odluke Vlade Republike Hrvatske stekla pravo priređivanja igara na sreću u casinima i sklopila ugovor o pravu priređivanja. Trgovačkim društvima koja imaju pravo na priređivanje igara na sreću u casinima može se odobriti pravo priređivanja igara na sreću u casinima putem interaktivnih prodajnih kanala on-line igranja. Ministar financija propisuje standarde o tehničkim uvjetima sustava priređivanja igara na sreću u casinima putem interaktivnih prodajnih kanala on-line igranja, i tona način, prvo, postupak registracije i identifikacije igrača, uvjete programske podrške (softver) i opreme, certificiranje sustava i igara, postupanje s transakcijama uplata i isplata, sigurnosna načela, uvjete nadzora, načela odgovornog priređivanja i ostalo. Igre na sreću u casinima mogu se priređivati i sezonski u neprekidnom razdoblju od najmanje četiri do najviše šest mjeseci u jednoj kalendarskoj godini, i to u najviše dva casina. Za priređivanje raznih vrsta turnira priređivač mora dobiti odobrenje od Ministarstva financija.⁴⁰ Priređivač koji igre priređuje u casinima na temelju odluke Vlade Republike Hrvatske mora za vrijeme trajanja prava priređivanja imati u registru Trgovačkog suda upisan temeljni kapital u vrijednosti od najmanje 4.000.000,00 kuna za cijelo vrijeme trajanja prava. Radi osiguranja isplate dobitaka igračima i podmirenje javnih davanja, priređivač mora u razdoblju u kojem priređuje igre na sreću u pojedinom casinu, u banci sa sjedištem u Republici Hrvatskoj za svaki casino imati garanciju banke u iznosu od 1.500.000,00 kuna. Također, za priređivanje igara na sreću u casinima putem interaktivnih kanala on-line igranja, mora neprekidno u razdoblju u kojem igre priređuje, imati i garanciju banke u iznosu od 3.000.000,00 kuna. Za priređivanje igara na sreću u casinima plaća se godišnja naknada, u iznosu od 500.000,00 kuna za svaki casino. Za svako otvorenje casina tijekom godine plaća se godišnja naknada u punom iznosu.⁴¹

Priređivač je dužan plaćati i mjesečnu naknadu od prihoda igara na sreću koje priređuje casino. Mjesečna naknada za priređivanje igara u casinima iznosi 15%⁴² od osnovice za obračun nakande, a uplaćuje se u korist državnog proračuna. Osnovicu za obračun mjesečne naknade čini zbroj dnevnih obračuna svih stolova i zbroj dnevnih obračuna svih automata. U osnovicu za obračun mjesečne naknade ne ulazi vrijednost ulaznica i napojnica. U casinu se koriste posebno obilježeni vrijednosni žetoni. Izgled i veličinu žetona odobrava isključivo Ministarstvo financija, kao i druge vrijednosne značajke. Priređivač je dužan voditi evidenciju svih žetona, a izvješće o izgubljenim, uništenim ili na drugi način otuđenim žetonima dostavlja Ministarstvu financija do dvadesetog u mjesecu za protekli mjesec. Prostorni, tehnički i drugi uvjeti koje casina moraju zadovoljavati su:⁴³

- djelatnost casina može se priređivati u prostorima koji nisu zasebna građevinska cjelina

³⁹ Zakon o igrama na sreću; Glava IV

⁴⁰ Ibidem, glava 4, članak 36, stavak 3

⁴¹ Ibidem, Glava 4, članak 38, stavak 1

⁴² Ibidem, Glava 4, članak 38, stavak 9

⁴³ Ibidem, Glava 4, članak 41

- iznimno, samo, ako se priređuje u hotelsko - ugostiteljskim objektima kategorije pet ili više zvijezdica, te na putničkim brodovima. Prostor u kojem se otvara casino mora ispunjavati uvjete u pogledu uređenja, opreme i prostora te druge uvjete propisane Zakonom i propisima donesenim na temelju Zakona.
- priređivač mora osigurati neprekidan audio – video nadzor u casinu. Snimljenu dokumentaciju mora čuvati 60 dana, odnosno u slučaju spora mora ju čuvati do okončanja spora.
- priređivač mora dnevno u casinu imati pohranjen riziko – polog u iznosu od najmanje 500.000,00 kuna ili protuvrijednost u eurima
- naziv kasino ili casino i njihove izvedenice, prijevodi tih naziva ili od njih izvedene riječi mogu koristiti isključivo priređivači koji imaju pravo priređivanja igara na sreću u casinima.
- ostale prostorne i tehničke uvjete za priređivanje igara u casinima propisat će ministar financija posebnim propisom uz prethodnu suglasnost Ministarstva unutarnjih i vanjskih poslova

Posjet casinu i sudjelovanje u igri dopušten je samo punoljetnim osobama koje su svoj identitet dužne dokazati identifikacijskom ispravom.

4.3. Igre kladjenja

Priređivanje igara kladjenja, osim Hrvatske Lutrije d.o.o. mogu priređivati i trgovačka društva koja su odlukom Vlade Republike Hrvatske stekla pravo priređivanja igara kladjenja⁴⁴. Uplate za igre kladjenja primaju se na uplatnim mjestima kladionica i putem samoposlužnih terminala. Odobrenje za početak primanja uplata donosi Ministarstvo financija. Ministar financija propisuje standarde o tehničkim uvjetima sustava priređivanja igara kladjenja putem interaktivnih prodajnih kanala o-line igranja, i to postupak registracije i identifikacije igrača, uvjete programske podrške i opreme, certificiranje sustava i igara, postupanje s transakcijama uplata i isplata, sigurnosna načela, uvjete nadzora, načela odgovornog priređivanja, broja uplatnih mjesta, broja zaposlenih i ostalo.⁴⁵ Zabranjena su primanja uplata od maloljetnika. Priređivač koji priređuje igre kladjenja mora za vrijeme trajanja prava priređivanja imati u registru Trgovačkog suda upisan temeljni kapital u vrijednosti od najmanje 4.000.000,00 milijuna kuna za cijelo vrijeme trajanja prava priređivanja.

⁴⁴ Zakon o igrama na sreću, Glava 5, članak 46

⁴⁵ Ibidem, Glava 5, članak 47, stavak 2.

Garancija banke za ostvarene uplate veće od 200.000.000,00 kuna dostavlja se prema sljedećoj tablici:⁴⁶

Tablica 3. Garancija banke za ostvarene uplate veće od 200.000.000,00 kuna

IZNOS UPLATA (KN / milijunima)	IZNOS GARANCIJE (u kunama)
200 - 300	7.000.000,00
300 - 400	9.000.000,00
400 - 500	11.000.000,00
500 - 600	12.000.000,00
600 - 800	13.000.000,00
800 - 1000	14.000.000,00
Iznad 1000	15.000.000,00

Izvor: Zakon o igrama na sreću (NN 87/09, 35/13, 158/13, 41/14, 143/14; Glava V, članak 50, stavak 2) (3.1.2022.)

Za priređivanje klađenja putem uplatnih mjesta i samoposlužnih terminala plaća se godišnja naknada u iznosu od 1.000.000,00 kuna. Priređivač je dužan u korist državnog proračuna plaćati i mjesečnu naknadu u iznosu od 5% od osnovice, koju čini ukupan iznos uplate i to zaključno petnaestoga dana u tekućem mjesecu za prethodni mjesec. Porez na dobitke od igara klađenja plaćaju fizičke soobe koje ostvaruju dobitke od igara klađenja. Priređivač mora omogućiti Ministarstvu financija izravno spajanje na informacijski sustav priređivača, u realnom vremenu, radi uspostave i osiguranja neprekidnog i neposrednog nadzora – cjeloviti nadzor. Pravila igre klađenja nemogu se mijenjati u tijeku trajanja igre koju su igrači započeli nakon uplate iznosa za sudjelovanje, te se igra do svršetka odvija po istim pravilima.

4.4. Igre na sreću na automatima

Pravo priređivanja igara na sreću na automatima, osim Hrvatske Lutrije d.o.o. imaju i trgovačka društva koja su na temelju odluke Vlade Republike Hrvatske stekla pravo priređivanja igara na sreću na automatima.⁴⁷ Odobrenje za početak rada na automatima za igre na sreću donosi Ministarstvo financija. Priređivač može igre na sreću na automatima priređivati i sezonski u neprekidnom razdoblju od najmanje četiri do najdulje šest mjeseci, i to najviše u dva automat kluba. Priređivač ima pravo prekinuti priređivanje igara na sreću na automatima samo uz posebno odobrenje Ministarstva financija. Priređivač igara na sreću na automatima mora za vrijeme trajanja prava priređivanja u registru Trgovačkog suda imati upisan temeljni kapital u iznosu od najmanje 2.000.000,00 milijuna kuna. Ukoliko ima pravo priređivanja neke druge igre na sreću, mora imati upisan propisani temeljni kapital i za drugu igru na sreću koju priređuje. Priređivač igara na sreću na automatima koji te igre priređuje na

⁴⁶ Zakon o igrama na sreću, Glava V; članak 50, stavak 2

⁴⁷ Ibidem, Glava 6, članak 56, stavak 1.

temelju odluke Vlade Republike Hrvatske, radi osiguranja isplate dobitaka igračima i podmirenja javnih davanja, u smislu Općeg poreznog zakona, mora, prije početka rada dostaviti garanciju banke sa sjedištem u Republici Hrvatskoj za prvih 30 automata u iznosu od 300.000,00 tisuća kuna. Priređivač koji priređuje igru na sreću u više automat klubova ili na više automata mora dostaviti garanciju banke prema tablici:⁴⁸

Tablica 4. Garancija banke na igre na sreću u više automat klubova ili više automata

BROJA AUTOMATA	IZNOS GARANCIJE (u kunama)
31 - 60	500.000,00
61 - 90	700.000,00
91 - 120	900.000,00
121 - 150	1.100.000,00
151 - 180	1.300.000,00
181 - 210	1.500.000,00
211 - 250	2.000.000,00
Iznad 250	5.000.000,00

Izvor: Zakon o igrama na sreću (NN 87/09, 35/13, 158/13, 41/14, 143/14; Glava VI, članak 57, stavak 2) (3.1.2022.)

Za priređivanje igre na sreću na automatima plaća se godišnja naknada u iznosu od 10.000,00 kuna po automatu. Priređivač je dužan plaćati i mjesečnu naknadu od prihoda igara na sreću na automatima, a osnovicu za obračun mjesečne naknade čini zbroj dnevnih obračuna svih istovrsnih automata za igre na sreću.⁴⁹ Mjesečni obračun je konačan. Mjesečna naknada za priređivanje igre na sreću na automatima iznosi 25%⁵⁰, a utvrđuje se od osnovice za obračun naknade. Igre na sreću na automatima se mogu priređivati samo u posebno uređenim prostorima s vlastitim ulazom ili u prostorima koji se smatraju zasebnom cjelinom, a za koje posjeduju dokaz o ispunjavanju uvjeta u pogledu uređenja, opreme i prostora te drugih uvjeta propisanih Zakonom. Kada se igre na sreću na automatima priređuju u automat klubu, prostor mora biti ukupne površine najmanje 100m², a u uporabi mora biti najmanje 30 automata. Elektronski roulette smatra se jednim automatom za igre na sreću. Posjet i sudjelovanje u igri na automatima dopušten je samo punoljetnim osobama koje su tu činjenicu, na zahtjev priređivača, dužne dokazati identifikacijskom ispravom. Priređivač može stavljati u uporabu automate i stolove za igre na sreću koji su u njegovom vlasništvu ili u najmu. Automati i stolovi za igre na sreću koji se prvi put stavljaju u uporabu ne mogu u trenutku stavljanja u uporabu biti stariji od godinu dana od dana njihove proizvodnje. Automati i stolovi na kojima se priređuju igre na sreću moraju biti tehnički ispravni, a kontrolni uređaji uplate, isplate,

⁴⁸ Zakon o igrama na sreću, Glava VI, članak 57, stavak 2

⁴⁹ Ibidem, Glava VI, članak 58, stavak 1.

⁵⁰ Ibidem, članak 58, stavak 4

programske ploče i igre te dijelovi koji utječu na rezultat igre moraju biti plombirani. Priređivač mora na vidljivo mjestu istaknuti obavijest za igrače o minimalnom prosječnom postotoku vraćanja novca, o pravilima igre i vrijednosti kredita. Plombiranje automata za igre na sreću obavljaju službenici Ministarstva financija, a priređivač uz zahtjev za plombiranje prilaže dokaz o uplati nakande u korist državnog proračuna u iznosu od 300,00 kuna po automatu.⁵¹ Uz zahtjev za plombiranje jack - pot i on – line sustava prilaže koaz o uplati naknade u korist državnog proračuna u iznosu od 500,00 kuna po sustavu. Automati za igre na sreću moraju biti konstruirani, odnosno podešeni da na ukupan broj programiranih kombinacija isplaćuju igračima najmanje 80% od vrijednosti uplata za sudjelovanje u igrama na sreću, uz bilježenje ulaza i izlaza. Oglasi i reklame vezani uz igre na sreću ne smiju se objavljivati u radijskim i televizijskim emisijama za djecu i mladež, niti u tiskanom materijalu namijenjenom djeci i mladeži.

Nagradne igre jesu igre koje priređuju trgovačka društva te druge pravne i fizičke osobe poduzetnici, zbog promidžbe usluga i proizvoda, pri čemu je priređivač dužan izvučenim dobitnicima podijeliti nagrade u robi i/ili uslugama, a da se od sudionika igre ne zahtijeva posebna uplata za sudjelovanje u igri. Nagradnom igrom ne smatraju se društvene igre znanja. Nagradna igra ne smije biti priređena po pravilima igara na sreću, a priređivač nagradne igre ne smije formirati fond dobitaka uplatama sudionika nagradnih igara. Fond nagrada nagradnih igara može se sastojati isključivo od dobara i usluga koje dobitnik ne može zamijeniti za novac, a čija ukupna vrijednost po tržišnim cijenama ne može prijeći 1.000.000,00 kuna po nagradnoj igri. Od utvrđene vrijednosti fonda nagradnih igara priređivači plaćaju nakandu u iznosu od 5%⁵² u korist Hrvatskoga crvenog križa. Ako nagradni fond u vrijednosti od 5.000,00 kuna nakon završetka nagradne igre nije podijeljen, priređivač ga je dužan prodati na javnom natječaju, a sredstva ostvarena prodajom uplatiti u državni proračun u roku od 90 dana od dana isteka roka za podizanje nagrada.⁵³

⁵¹ Ibidem, Glava VII, članak 63, stavak 3

⁵² Ibidem, Glava X, članak 69, stavak 8

⁵³ Ibidem, Glava X, članak 69, stavak 9

5. POREZI NA DOBITKE OD IGARA NA SREĆU I NAKNADE NA PRIREĐIVANJE IGARA NA SREĆU

5.1. Vrste igara na sreću

Igre na sreću se razvrstavaju u četiri skupine:

1. Lutrijske igre
2. Igre u casinima
3. Igre klađenja
4. Igre na sreću na automatima

5.2. Povijest lutrijskih igara

Vjeruje se kako su za igru lutrije zaslužni Kinezi koji su bili prvi smislili organizirani sustav lutrije. Iako, moderna lutrija se pripisuje kralju Jakovi I. Kineska dinastija Han zaslužna je za pokretanje Kena, jedne od nekada najigranije lutrije do jedne od najstarije priznate lutrijske igre. Postoje mnoga nagađanja i tvrdnji kako je nastala lutrija, pa jedna od tvrdnji jest biblijski zapis o lutriji tijekom biblijskih vremena.⁵⁴

Jedan od prvih oblika lutrije bio je u Ateni u Grčkoj. Metoda odabira vođa Atene, nalikovala je na sustav lutrije. Umjesto glasanja za vođe, imena kandidata koji su ispunjavali uvjete bila bi stavljena na lutriju. Izvlačenjem su bili proglašeni dobitnici i dodijeljene su im uloge u vijeću građana.

Keno je utjelovljenje drevne lutrije koje je počelo u dinastiji Han u Kini. Vlada je koristila igre na sreću za financiranje javnih radova i vojnih projekata. Vjeruje se da je Keno pomogao u izgradnji Kineskog zida. Lutrija je bila formalna, a igrači su birali brojeve ili znakove i nagrađeni su bili pobjednici.

Rimsko desetkovanje je lutrija koju nitko nije želio dobiti. To je bila brutalna vojna pravda koja se koristila za kažnjavanje pripadnika jedinice koji su se smatrali neposlušnima ili kukavicama. Vođa jedinice stavio bi imena na lutriju, a jedan od deset ljudi bi bio nasumično ubijen.

U 16. stoljeću u Italiji nastale su mnoge lutrije. Bilo je različitih igara na sreću s različitim nagradama, kao što su nova, nakit, tepisi, nekretnine, pa čak i državni ugovori. Pet vođa bilo je odabrano iz skupine 90 potencijalnih kandidata. Slijedom toga, ljudi bi se kladili u to tko će biti izabran među njih 90. Igra je postala toliko popularna da je država preuzela i iskoristila prihod za razvoj različitih infrastukturarnih projekata.

⁵⁴ The History of Lottery and Its Development In The World – WVDep, www.://wvdep-of-lottery

Prvu službenu lutriju u Engleskoj je organizirala kraljica Elizabeta 1567.godine. Cilj lutrije bilo je prikupiti sredstva za javna dobra. Ponuđene su različite novčane nagrade koje su popularizirale igru prije nego što je postala popularna.

Također, ovo nisu jedini dokazi o lutrijskim igrama i njihovom nastanku, veliku ulogu imale su i Francuska nacionalna lutrija, Španjolska božićna lutrija (Loteria de Navidad – 1812 godine) i Državna lutrijska tvrtka Louisiane.

Vrhunska poboljšanja koja definiraju evoluciju moderne lutrije su online igra, mogućnost osvajanja velikih jackpot nagrada, više lutrijskih igara i lakoća igranja.

5.3.Lutrijske igre i oporezivanje

Lutrijske igre su igre čiji je rezultat uvjetovan izvlačenjem brojeva ili simbola nakon zaključenja prodaje, a to su.⁵⁵

1. loto i slične igre
2. brojčane igre
3. bingo i slične igre
4. keno i slične igre
5. tombola i slične igre
6. dodatne igre uz igre iz ove točke

Postoje igre s unaprijed određenim (rezultatom) dobitcima:

1. ekspres lutrije
2. instant lutrije
3. druge slične igre

Igre čiji je rezultat uvjetovan ishodom natjecanja:

1. sportska prognoza
2. druge slične igre

Igre čiji je rezultat uvjetovan igračevim odabirom puta, redoslijeda odigravanja pojedinih elemenata igre:

1. srećke sa slučajnim odabirom brojeva ili simbola
2. druge slične igre

⁵⁵ Zakon o igrama na sreću

U tablici ispod, prikazani su rezultati osvojenih dobitaka lutrijskih igara u 2021. godini. A u drugoj tablici prikazani su osvojeni dobitci uplaćeni na prodajnim mjestima Hrvatske Lutrije, u razdoblju od 2018. do 2021. godine.

Tablica 5. Osvojeni dobitci loto igara

IGRA	IZNOS DOBITKA
Loto 7	2.309.778,19 KN
Joker	1.791.924,10 KN
Eurojackopt	406.594,58 KN
Loto 7	162.077,80 KN
Bingo 15 od 90	97.178,14 KN
Loto 7	72.654,46 KN
Loto 6	64.059,02 KN
Bingo	49.556,30 KN
Loto 6	46.217,27 KN
Bingo	42.705,19 KN

Izvor: Hrvatska lutrija (25.08.2021.)

Tablica 6. Osvojeni dobitci uplaćeni na prodajnim mjestima HL-e

IGRA	IZNOS DOBITKA
Loto 6	10.102.133,53 KN (2018)
Loto 7	10.000.000,00 KN (2020)
Loto 7	10.000.000,00 KN(2021)
Loto 7	5.985.499,41 KN (2019)
Eurojackopt	4.605.210,21 KN(2020)
Bingo 15 od 90	3.568.100,54 KN (2021)
Loto 7	3.357.478,32 KN (2019)
Loto 7	2.464.126,78 KN (2019)
Joker	2.335.774,10 KN(2020)
Eurojackopt	2.268.272,08 KN (2021)

Izvor: (25.8.2021.) Izvor: Hrvatska lutrija

Na priređivanje lutrijskih igara jedino pravo u Republici Hrvatskoj ima Hrvatska lutrija d.o.o. Na lutrijske igre plaćaju se mjesečna naknada za priređivanje lutrijskih igara i porez na dobitke od lutrijskih igara na sreću. Obveznik poreza na dobitke od lutrijskih igara na sreću je građanin koji stječe dobitak od tih igara, a obveznik obračuna i plaćanja poreza je priređivač igre na sreću. Najpoznatije igre na sreću su Eurojackopt, Bingo, Loto 7, Joker i Keno, ali uz njih tu su još Loto6, Brzih 35, Bingo 15 od 90, Bingo plus broj i Toto 13.

Osnovica za obračun poreza na novčane dobitke jest novčani iznos pojedinačnog dobitka, a osnovica poreza na dobitak onih dobitaka koji se sastoje od stvari, usluga ili prava koja čine

pojedinačni dobitak. Porez na dobitke od lutrijskih igara obračunava se i naplaćuje pri isplati dobitka, a obračun i uplatu obavlja priređivač igara na sreću, odnosno Hrvatska Lutrija d.o.o.

Tablica 7. Porez koji se plaća pri osvojenim dobitcima

DOBITAK	POREZNA STOPA
750,00 – 10.000,00 kuna	10%
10.000,00 – 30.000,00 kuna	15%
30.000,00 – 500.000,00 kuna	20%
Iznad 500.000,00 kuna	30%

Izvor: Zakon o igrama na sreću (NN 87/09, 35/13, 158/13, 41/14, 143/14) (3.1.2022.)

Ukoliko se odigra Loto 7 i osvoji dobitak u visini od 50.000,00 kuna, oporezivati će se prema tablici iznad, čiji se način oporezivanja koristi iz Zakona o igrama na sreću. Može se primjetiti kako se taj iznos nalazi u trećem stupcu, i računa se porezna stopa od 20%. Kada se sve izračuna i oduzme ono igraču, odnosno dobitniku ide u ruke jest iznos od 40.000,00 kuna, a ostatak novca, odnosno porez odlazi u državni proračun. Ako se osvoji dobitak u iznosu od 10.000.000,00 kuna, nakon što se oduzme porez igraču, odnosno dobitniku ostaje dobitak u iznosu od 7.000.000,00 kuna. Iz prethodna dva primjera, vidljivo je da što je veći dobitak za igrača to je veći dobitak istovremeno i za državni proračun.

5.4. Igre klađenja i oporezivanje

Pravo priređivanja igre klađenja⁵⁶ osim Hrvatske lutrije, pravo imaju i trgovačka društva koja su odlukom Vlade Republike Hrvatske stekla to pravo priređivanja igara klađenja. Uplate za igre klađenja primaju se na uplatnim mjestima kladionica i putem samoposlužnih terminala. Priređivač koji prima uplate za klađenje na uplatnim mjestima i putem samoposlužnih terminala dužan je osigurati prostorne i tehničke uvjete propisane Zakonom. Ministar financija je taj koji propisuje standarde o tehničkim uvjetima sustava i priređivanja igara klađenja putem interaktivnih prodajnih kanala on-line igranja, i to postupak registracije i identifikacije igrača, uvjete programske podrške (softvera) i opreme, certificiranje sustava i igara, postupanje s transakcijama uplata i isplata, sigurnosna načela, uvjete nadzora, načela odgovornog priređivanja, broja uplatnih mjesta i ostalo. Priređivač koji priređuje igre klađenja na temelju odluke Vlade Republike Hrvatske mora za vrijeme trajanja prava priređivanja imati u u registru Trgovačkog suda upisan temeljni kapital u vrijednosti od najmanje 4.000.000,00 kuna za cijelo vrijeme trajanja prava priređivanja. Priređivač je dužan u korist državnog proračuna plaćati i mjesečnu naknadu u iznosu od **5% od osnove**.⁵⁷ Porez na dobitke od igara klađenja plaćaju fizičke osobe koje ostvaruju dobitke od igara klađenja.⁵⁸

- 10% na dobitke do 10.000,00 kuna
- 15% na dobitke iznad 10.000,00 kuna do 30.000,00 kuna
- 20% na dobitke iznad 30.000,00 kuna do 500.000,00 kuna
- 30% na dobitke iznad 500.000,00 kuna

Ako pogledamo i malo usporedimo igre klađenja sa lutrijskim igrama, vidljivo je kako je kod igara klađenja porezna stopa jača i ne dopušta čak ni malene dobitke bez oporezivanja ili sa najnižom mogućom stopom. Pa je vidljivo, da ako ste uplatili listić i osvojili dobitak u iznosu od 100,00 kuna, taj iznos će se oporezivati sa 10%, što znači da će vam država uzeti 10,00 kuna od osvojenih 100,00 kuna.

⁵⁶ Zakon o igrama na sreću (Glava 5.)

⁵⁷ Ibidem, Glava V, članak 51, stavak 3

⁵⁸ Ibidem, Glava V, članak 50, stavak 2

U tablici ispod, prikazani su podaci o osvojenim dobitcima, u igrama klađenja za razdoblje od 2018. do 2021. godine.

Tablica 8. Osvojeni dobitci CroXBet - a

IGRA	IZNOS DOBITKA
Sportsko klađenje	95.132,29 kn
Loto klađenje	95.000,00 kn
Sportsko klađenje	80.482,40 kn
Sportsko klađenje	75.624,11 kn
Sportsko klađenje	70.932,92 kn
Loto klađenje	66.300,00 kn
Sportsko klađenje	65.629,34 kn
Sportsko klađenje	63.994,33 kn

Izvor: Hrvatska Lutrija (25.08.2021.)

5.5. Igre u casinima i oporezivanje

Pravo na priređivanje igara na sreću u casinima prvotno ima Hrvatska lutrija, a mogu imati i Trgovačka društva koja su na temelju Vlade RH stekla to pravo. Igre na sreću u casinima mogu se priređivati i sezonski u neprekidnom razdoblju od najmanje četiri do najviše šest mjeseci u jednoj kalendarskoj godini, i to u najviše dva casina. Također casino mora biti upisan u registar Trgovačkog suda s temeljnim kapitalom u vrijednosti od najmanje 4.000.000,00 kuna za cijelo trajanje prava. Svaki casino mora imati garanciju u banci sa sjedištem u Republici Hrvatskoj za svaki casino u iznosu od 1.500.000,00 kuna. Godišnja naknada koju plaćaju za priređivanje igara u casinima iznosi 500.000,00 kuna za svaki casino. Za svako otvorenje casina tijekom godine plaća se godišnja naknada u punom iznosu. Za priređivanje putem on-line interaktivnih prodajnih kanala igranja plaća se godišnja naknada u iznosu od 3.000.000,00 kuna. Također, priređivač je dužan plaćati i mjesečnu naknadu od prihoda igara na sreću koje priređuje u casinu, a ona mjesečno iznosi 15% od osnovice za obračun naknade.

2011.godine Hrvatska lutrija je prihvatila i obvezala se na primjenu međunarodno priznatog Standarda odgovornog priređivanja igara na sreću međunarodnih udruženja The European Lotteries (EL) i World Lottery Association (WLA), kao prvi priređivač igara na sreću iz ovog dijela Europe uskladila svoje poslovne procese sa navedenim standardom, a sve s ciljem prevencije ili, kada to nije moguće barem minimalizacije negativnih posljedica na društvo koje se povezuju s industrijom igara na sreću.

5.6. Igre na sreću na automatima i oporezivanje

Osim Hrvatske lutrije igre na sreću na automatima⁵⁹ mogu priređivati i Trgovačka društva koja su na temelju Vlade RH stekla pravo priređivanja igara na sreću na automatima i koja su sukladno tome sklopili ugovor o pravu priređivanja. Priređivač može igre na automatima priređivati i sezonski i u neprekidnom razdoblju od najmanje četiri do najdulje šest mjeseci, i to u najviše dva automat kluba. Temeljni kapital koji mora biti uspisan u registar Trgovačkog suda mora iznositi najmanje 2.000.000,00 kuna. Stopa obračuna na mjesečnoj bazi iznosi 25%, a na godišnjoj ta naknada iznosi 300.000,00 kuna. Godišnje naknade plaćaju se:⁶⁰

- za priređivanje igara na sreću na automatima – 10.000,00 kuna po automatu
- za priređivanje igara na sreću u automat klubu na elektronskom roulettu do 6 igračih mjesta – 40.000,00 kuna
- za priređivanje igara na sreću u automat klubu na elektronskom roulettu iznad 6 igračih mjesta – 50.000,00 kuna

Automat klub u kojem se priređuju igre na sreću na automatima mora biti ukupne površine najmanje 100 m². Udaljenost uplatnog mjesta od odgojno – obrazovnih ustanova te vjerskih objekata, ne smije biti manja od 200 metara.⁶¹

⁵⁹ Ibidem (glava 6. NN 125/21

⁶⁰ Radulović, S., Radulović, S.: Veća dobit manji porez, str 80.

⁶¹ Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o prostornim i tehničkim uvjetima za priređivanje igara na sreću u casinima, automatima i uplatnim mjestima kladionica; članak 3 stavak 4, članak 4 stavak 1.

6.PRIHODI DRŽAVNOG PRORAČUNA OD IGARA NA SREĆU I NAČIN RASPODJELE

Državni proračun je akt kojim se procjenjuju prihodi i primici te utvrđuju rashodi i izdaci za jednu godinu, u skladu sa zakonom. Hrvatski Sabor donosi državni proračun.⁶² Tri su glavne funkcije proračuna, a to je da prikazuje ciljeve države u fiskalnoj godini, služi kao instrument kojim država utječe na ekonomsko stanje zemlje i služi kao sustav kontrole prikupljanja i trošenja proračunskih sredstava. Ekonomskim stanjem zemlje, misli se na zaposlenost, ekonomski rast, raspodjelu dohotka, potrošnju, štednju, inflaciju i slično. Proračunski primici su priljevi novca od financijske imovine (novčana sredstva, potraživanja, dionice i udjeli u kapitalu pravnih osoba, vrijednosni papiri i druga ulaganja u pravne osobe) i zaduživanja (uzimanja zajma ili izdavanja vrijednosnih papira za otplatu glavnice duga i financiranje proračunskog manjka).

Tablica 9. Prihodi od poreza od igara na sreću

GODINA	PRIHOD OD POREZA OD IGARA NA SREĆU (u milijunima kuna)	RAST/ PAD NA MEĐUGODIŠNJOJ RAZINI (u %)
2017	339,9	12,71
2018	349,8	2,9
2019	373,9	6,9
2020	293	-21,6

Izvor: Godišnji izvještaji o izvršenju državnog proračuna Republike Hrvatske za 2017., 2018., 2019. i 2020. godinu <https://mfin.gov.hr> (1.12.2021.)

Iz tablice 6, iznad, vidljiva je raznolikost u padu i rastu, poreza od igara na sreću. Vrijednosno najznačajniji prihodi državnog proračuna su prihodi od poreza, koji čine preko 50% ukupnih prihoda godišnje. 2017.godine prihod državnog proračuna od poreza od igara na sreću iznosio je 339,9 milijuna kuna, što znači da su imali rast od 12,71% u odnosu na 2016. godinu kada su prihodi od poreza od igara na sreću iznosili 326,7 milijuna kuna.⁶³ Također, vidljivo je kako su prihodi od poreza od igara na sreću 2018. i 2019. godine bili znatno veći nego li

⁶² Ministarstvo financija

⁶³ Godišnje izvješće Ministarstva financija za 2016.godinu

2017. i 2020. godine. Na pozitivno kretanje prihoda u 2017. utjecali su izuzetno visoki prihodi ostvareni od klađenja te prihodi od igara casina preko on – line kanala, zatim slijede prihodi od igara na sreću na automatima.⁶⁴ Godina 2020. bila je uzbudljiva i izazovna i za poslovanje Hrvatske Lutrije d.o.o. i za Poreznu upravu. Naime, izbijanjem pandemije Sars – Covid 19, zahtjevalo se zatvaranje i regulacija poslovanja. Bilježi se pad od 21,6% prihoda u državni proračun od poreza od igara na sreću. Izravna posljedica svega, uzrokovana širenjem bolesti Covid 19, bile su propisane epidemiološke mjere, koje su zahtijevale u određenom periodu zatvaranje prodajnih mjesta Hrvatske Lutrije, i otkazivanje sportskih događaja. Zbog svega toga, nije bilo puno mogućnosti uplata loto igara, nije se moglo odlaziti u casina ili igrati se na automatima na sreću, a nije se moglo ni kladiti, jer su svi događaji bili otkazani.

Značajna financijska sredstva izdvajaju se za potrebe financiranja humanitarnih, sportskih, kulturnih i sličnih organizacija. Najveći dio tih izdvajanja ide za organizacije koje promiču razvoj sporta, a one uključuju Središnji državni ured za šport i Ministarstvo zdravstva. Svake godine mijenja se način raspodjele sredstava, pa je tako 2017. godine od ukupnih 35% prihoda išlo u Središnji ured za razvoj sporta i u Ministarstvo zdravstva za aktivnost – Hrvatski zavod za toksikologiju i antidoping 2%. Ukupni prihodi koji su išli organizacijama koji promiču sport u 2020.godini iznosio je 36,49%, a to se dalje dijelio na Središnji državni ured za šport za aktivnosti – Program javnih potreba u sportu na državnoj razini koje provode Hrvatski olimpijski odbor, Hrvatski paraolimpijski odbor, Hrvatski sportski savez gluhih, Hrvatski akademski sportski savez i Hrvatski školski sportski savez u iznosu od 95,29%, te za aktivnost – Poticanje lokalnog športa i sportskih natjecanja 1,98% i aktivnost Hrvatska pliva 0,50%. Preostali udio od 1,73% išao je za Hrvatski zavod za javno zdravstvo. Sredstva od 4% za organizacije koje pridonose borbi protiv zlouporabe droga i svih drugih oblika ovisnosti u 2017 godini obuhvaćali su Ministarstvo zdravstva za aktivnosti – Prevencija, rano otkrivanje, liječenje, rehabilitacija ovisnika i smanjenje štete jest 60,64% sredstava. Preostali dio je otpao na Zavod, agencije i ostale proračunske korisnike, Hrvatski zavod za javno zdravstvo i Ured za suzbijanje zlouporabe droga. U 2020. - oj godini uza sve prethodno navedeno, dodano je još i Ministarstvo ta demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku.⁶⁵

Organizacije koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću obuhvaćali su Ministarstvo hrvatskih branitelja, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku te Ministarstvo pravosuđa za aktivnosti – podrška žrtvama i svjedocima kaznenih djela 2,44% i za izvršavanje kazne zatvora, mjere pritvora i odgojne mjere od 5,86%, za 2017.godinu.⁶⁶ Tri godine kasnije, taj se postotak promijenio i sada iznosi 5,70% prihoda ide za podršku žrtvama i svjedocima kaznenih djela, te 5,06% za izvršavanje kazne zatvora, mjere pritvora i odgojne mjere.

Organizacije koje se bave problemima i zadovoljavanjem potreba osoba s invaliditetom raspodjela prihoda otpada na Ministarstvo znanosti i obrazovanja i Ministarstvo za

⁶⁴ Godišnje izvješće Hrvatske Lutrije d.o.o.

⁶⁵ Uredba o kriterijima za utvrđivanje korisnika i načinu raspodjele dijela prihoda od igara na sreću za 2020.godinu (NN 128/2019-2588)

⁶⁶ Uredba o kriterijima za utvrđivanje korisnika i načinu raspodjele dijela prihoda od igara na sreću za 2017. godinu (NN 17/20117-395)

demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku. Ministarstvo znanosti i obrazovanja jedino je koje ima prihod od poreza od igara na sreću i dijeli ga organizacijama koje se bave tehničkom kulturom. Drugačije je za organizacije koje se bave kulturom, i njihova raspodjela se dijeli u Središnji ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova i Ministarstvo kulture. Organizacije koje se bave izvaninstitucionalnom naobrazbom i odgojem djece i mladih, raspodjelu čini Ministarstvo znanosti i obrazovanja. Vlada Republike

Hrvatske, Ured za udruge i Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta uživaju dio prihoda za organizacije koje pridonose razvoju civilnog društva.

Tablica 10. Raspodjela dijela prihoda od igara na sreću za pojedine organizacije

	2017 (%)	2018 (%)	2019 (%)	2020 (%)	2021 (%)
Organizacije koje promiču razvoj sporta	35	35	35	36,49	37,46
Organizacije koje pridonose borbi protiv zlouporabe droga i svih drugih oblika ovisnosti	4	4	4,19	4,75	4,14
Organizacije koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću	11	11,36	12,50	11,43	10,34
Organizacije koje se bave problemima i zadovoljavanjem potreba osoba s invaliditetom	19,31	18,82	19,10	17,74	17,57
Organizacije koje se bave tehničkom kulturom	4,01	4,01	3,70	3,38	3,38
Organizacije koje se bave kulturom	14	13,09	12,28	13	14,65
Organizacije koje se bave izvaninstitucionalnom naobrazbom i odgojem djece i mladih	1,50	2,08	1,96	2,53	1,86
Organizacije koje pridonose civilnom društvu	11,18	11,64	11,27	10,68	10,60
UKUPNO	100	100	100	100	100

Izvor: Uredba o kriterijima za utvrđivanje korisnika i načinu raspodjele dijela prihoda od igara na sreću za 2017., 2018., 2019. i 2020.godinu (NN 17/2017, 129/2017, 116/2018, 128/2019 (3.12.2021.) <https://www.narodne-novine.nn.hr>

Ukoliko pogledamo i analiziramo malo tablicu iznad, može se primjetiti kako se za sport odvajaju najveći dio prihoda i s godinama je on isti ili samo raste, dok se kod nekih organizacija može primjetiti trend opadanja, kao što su to organizacije koje se bave tehničkom kulturom, organizacije koje se bave problemima i zadovoljavanjem potreba osoba s invaliditetom i organizacije koje se bave razvojem civilnog društva.

Primjera radi, na prethodnoj stranici⁶⁷ može se pronaći primjer gdje se za organizacije koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću, izdvaja svega 11% ukupnih prihoda, i kada se ti prihodi raspodijele na sve segmente koje uključuju, može se primjetiti jedna zanimljivost u raspodjeli prihoda za organizacije koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću. Naime, Ministarstvo pravosuđa raspodjeljuje 8,3% na svoje aktivnosti, i tu se može vidjeti da se za aktivnost podrška žrtvama i svjedocima kaznenih djela u 2017.godini izdvaja svega 2,44%, dok se za aktivnost izvršavanje mjere pritvora, izvršavanje kazne zatvora i odgojne mjere izdvaja 5,86%, što je dvaputa više nego za podršku žrtvama. Godine 2020. ta se brojka ukupno povećala na 10,76%, i tada aktivnost za podršku žrtvama i svjedocima kaznenih djela slijedi dio od 5,70%, za aktivnost izvršavanja mjere zatvora, kazne pritvora i odgojne mjere ide 5,06%. Kada se malo bolje pogleda, ta brojka raste, ali i dalje možda nije dovoljno s obzirom da su žrtve i svjedoci kaznenih djela izjednačeni s onima koji su ta djela i počinili.

Trend pada ukupnih prihoda od poreza na igre na sreću s godinama su imale organizacije koje pridonose civilnom društvu i organizacije koje se bave tehničkom kulturom. Ipak, najmanji postotak udjela prihoda, vidljivo ubiru organizacije koje se bave izvaninstitucionalnom naobrazbom i odgojem djece i mladih, sa svega 2,53% 2020.godine, dok je ta brojka bila i znatno manja 2017. i 2019. godine. S obzirom na njihovo povećanje 2020.godine očekivao se rast i u 2021.godini, ali taj postotak je pao na samo 1,86% prihoda za organizacije koje se bave izvaninstitucionalnom naobrazbom i odgojem djece i mladih. Poveći trend opadanja, imaju i organizacije koje se bave problemima i zadovoljavanjem osoba s invaliditetom pa je tako 2017. postotak njihovog prihoda od poreza na igre na sreću iznosio 19,31%, a u 2021.godini je smanjen na samo 17,57%.

Vlada Republike Hrvatske jest ta koja donosi Uredbu o kriterijima za utvrđivanje korisnika i načinu raspodjele dijela prihoda od igara na sreću, i primjera radi, usporediti ćemo raspodjelu prihoda za 2020.godinu i 2021.godinu. Vidljiva je promjena rasta samo kod organizacija koje se bave kulturom i organizacija koje promiču razvoj sporta. Sportske organizacije za razvoj sporta svih godina ubiru najizdašniji udio prihoda i taj se trend rasta nastavlja 2021.godine kada je povećan na 37,46% ukupnih prihoda. Od osam organizacija koje koriste udio prihoda, samo dvije rastu dok ostale ili padaju ili su istog trenda kao i prethodnih godina. Veći pad se može primjetiti kod organizacija koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću i organizacijama koje se bave izvaninstitucionalnom naobrazbom i odgojem djece i mladih.

Na primjeru Hrvatske Lutrije, biti će vidljivija raspodjela, korisnici i samo funkcioniranje poreza od igara na sreću. U godini 2020. – ožujan promet Hrvatske Lutrije iznosio je 1,2 milijardi kuna, što je smanjenje za 10,6% u odnosu na 2019. godinu kada je ukupan promet iznosio 1,3 milijardi kuna. Od tih prometa doprinosi državnom proračunu iznosio je 257 milijuna kuna i također je zabilježeno smanjenje u odnosu na prethodnu godinu. Značajnija financijska sredstva koja se uplaćuju u državni proračun za potrebe financiranja humanitarnih,

⁶⁷ Stranica 37, odlomak 3

sportskih, kulturnih i sličnih organizacija 2020. godine, ostvareno je 50% ukupnih sredstava s osnova naknade za priređivanje igara na sreću i neto dobiti, što iznosi 84,5 milijuna kuna.⁶⁸

2019. godine doprinos državnom proračunu iznosio je 310 milijuna kuna, što je na razini prethodne 2018. godine. Priljev novca koji je dospio u državni proračun, a koristi se za financiranje sportskih, humanitarnih, kulturnih i sličnih organizacija iznosio je 99,5 milijuna kuna, odnosno 50% ukupnih sredstava s osnove naknade za priređivanje igara na sreću i neto dobiti.

Kao i u godini poslije, 2018. je također bila uspješna u poslovanju te je doprinos državnom proračunu i tada iznosio 310 milijuna kuna. Kao i svake godine, dio se koristi za financiranje kulturnih, sportskih, humanitarnih i sličnih organizacija, i tada je iznosilo 50% ukupnih sredstava s osnove naknade za priređivanje igara na sreću i neto dobiti, odnosno 92,1 milijun kuna. Poveći zamah u povećanju imala je 2018. godina sa 310 milijuna kuna prihoda državnom proračunu u odnosu na 2017. godinu kada prihod državnom proračunu iznosio 256,2 milijuna kuna. Raspodjela dijela prihoda za 2017. godinu za organizacije koje brinu o sportu, humanitarstvu i kulturi iznosila je 81,1 milijun kuna.

Kako bismo stvorili sliku o tome koliki dio zaista odlazi u koju organizaciju, biti će navedena raspodjela. Godine 2017. u proračun za organizacije koje se bave sportskim, kulturnim ili humanitarnim događajima izdvojeno je 81.029 milijun kuna. Za organizacije koje promiču sport usmjereno je tada 35%, odnosno 28.360 milijun kuna. Za organizacije koje pridonose borbi protiv droga i drugih oblika ovisnosti otišlo je 4% ukupnih prihoda, odnosno 3.241 milijun kuna. Organizacijama koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću udijelili su 11%, odnosno 8.913 milijuna kuna. Organizaciji koja se bavi problemima i zadovoljavanjem potreba osoba s invaliditetom otišlo je 19,31% prihoda, u novcu to je 15.647 milijuna kuna. Za organizacije koje se bave tehničkom kulturom odlazi 4,01%, odnosno 3.249 milijuna kuna. Organizacijama koje se bave kulturom odlazi 14% prihoda, odnosno 11.344 milijuna kuna. Ukupan prihod od 1,50%, odnosno 1.215 milijuna kuna odlazi u organizacije koje se bave izvaninstitucionalnom naobrazbom i odgojem djece i mladih. I organizacijama koje pridonose razvoju civilnog društva odlazi 11,18%, odnosno 9.059 milijuna kuna. Vidljivo je koliko veći iznos dobivaju organizacije koje se bave sportskim razvojem, od organizacija koje se bave izvaninstitucionalnom naobrazbom i odgojem djece i mladih. S godinama iznosi za neke organizacije rastu, za neke se smanjuju, a neke se jednostavno prilagođavaju vremenu. Puno su veća sredstva koja se slijevaju u državni proračun, a nažalost, mnogo su manje utrošena gdje su možda potrebija i gdje bi trebala.

⁶⁸ Hrvatska Lutrija d.o.o.

7.INSTITUCIJE KOJE BRINU O PROVOĐENJU POREZNIH PROPISA

Postoje institucije koje brinu o Zakonu da se Zakon oporezivanja i plaćanja poreza ne zaobiđe i da se radi po pravilima. U Republici Hrvatskoj za igranje po pravilima u svezi poreza imamo, Poreznu upravu i Financijsku policiju, Porezno savjetništvo i Udruge poreznih obveznika. Uspješnost provođenja poreznog sustava ovisi o visini poreznog opterećenja, razini poreznog morala, stabilnosti i transparentnosti poreznog sustava i efikasnosti kontrole.

Porezna uprava

Porezna uprava jest služba u sastavu Ministarstva financija koja je odgovorna i ovlaštena za kontrolu primjene poreznih propisa, odnosno za obavljanje poslova kontrole obračuna poreznih obveza i njihova evidentiranja i plaćanja. Unutarnji ustroj Porezne uprave sastoji se od:

- središnjeg ureda
- područnih ureda
- ispostava područnog ureda

Financijska policija ukinuta je 2001. godine, i ponovno osnovana 2004. godine Zakonom o Financijskoj policiji.⁶⁹

Financijska policija osnovana je s ciljem da vrši financijski nadzor radi snaženja financijske discipline proračunskih obveznika, suzbijanja neslužebnog gospodarstva i sprečavanja izbjegavanja plaćanja proračunskih obveza u cilju ostvarivanja proračunskih prihoda.

Porezno savjetništvo

Porezni savjetnik nije u državnoj službi, već poslove savjetovanja obavlja u svoje ime i za svoj račun. Status poreznog savjetnika najbliži je statusu odvjetnika, što porezni savjetnik i jest s tim da je njegovoo zastupanje ograničeno samo na porezne predmete, ali ima neke druge ovlasti i znanja, koje odvjetnik nema (bilančano pravo, porezno pravo, računovodstvo...). Uvođenje poreznih savjetnika u porezni sustav ima veliki značaj. Zbog toga što njihovo djelovanje nije od velike pomoći samo poreznim obveznicima, već ima veliku ulogu i u poreznim službama, jer u cjelini će biti manje pogrešaka pri deklariranju porezne obveze, a time i sam opseg kontrole i sankcioniranja tih propusta.

⁶⁹ NN (177/04)

Udruga poreznih obveznika

Udruga poreznih obveznika je zanimljiva jer u stvari nema zakonskih obveza, i u tom smislu ni ovlasti da brine o pravilnoj primjeni poreznih propisa, ali kao udruga ima interes i pravo da u ime poreznih obveznika na primjeren način prati ostvarenje poreznog sustava i inicira aktivnosti koje bi pridonjele ostvarenju temeljnih ciljeva. S obzirom na to, u Statutu Udruge poreznih obveznika, navedeni su sljedeći ciljevi:

- sudjelovanje u raspravama pri izradi poreznih propisa kojima se uređuje materija plaćanja javnih prihoda (poreza, doprinosa, pristojba, naknada)
- pridonšenje poboljšanju odnosa između Porezne uprave i poreznih obveznika
- predlaganje mjera radi ravnomjernije raspodjele poreznog tereta, pojednostavljenja sustava oporezivanja i njegove veće preglednosti te smanjenja troškova ubiranja poreza
- utjecanje na proračunske korisnike u svrhu racionalnog trošenja javnih prihoda

Kako bi se prethodni ciljevi i ostvarili, Udruga organizira razne javne, znanstvene i stručne skupove o aktualnim temama iz područja poreza i drugih javnih davanja.

ZAKLJUČAK

Porezi su najizdašnija davanja državi, novac koji spada u fiskalna davanja javnih prihoda. Porez plaća svaka osoba koja ima prebivalište u određenoj državi. Porezi su stari koliko i sama civilizacija, i s vremenom su se samo povećavali. Mogu se podijeliti na izravne i neizravne poreze. Najpoznatiji neizravan porez koji se plaća jest Porez na dodanu vrijednost (PDV). Igrama na sreću, prema Zakonu o igrama na sreću, smatra se igra u kojoj za uplatu određenog iznosa sudionicima se pruža mogućnost stjecanja dobiti u obliku novca, stvari ili usluga. Cilj prikupljanja ovih poreza jest pomoći raznim programima na korist korisnicima organizacija koje raspodjeljuju određeni iznos za svaki program. Organizacije koje su financirane iz državnog proračuna su organizacije koje pridonose razvoju sporta, organizacije koje pridonose borbi protiv droge i svih drugih oblika ovisnosti, organizacije koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću, organizacije koje se bave problemima i zadovoljavanjem potreba osoba s invaliditetom, organizacije koje se bave tehničkom kulturom, organizacije koje se bave kulturom, organizacije koje se bave izvaninstitucionalnom naobrazbom i odgojem djece i mladih i organizacije koje pridonose civilnom društvu.

Porez na dobitke od lutrijskih igara obračunava se i naplaćuje pri isplati dobitka. Stope porez po kojima se dobiti na lutrijske igre oporezuju su 10% na iznose od 750,00 do 10.000,00 kuna. Po stopi od 15% oporezuju se dobiti od 10.000,00 do 30.000,00 kuna. Na dobitke od 30.000,00 do 500.000,00 kuna oporezuje se po stopi od 20%, dok se dobiti iznad 500.000,00 kuna oporezuju po stopi od 30%.

Prihodi državnog proračuna od poreza od igara na sreću 2017.godine iznosili su 339,9 milijuna kuna, 2018. su iznosili 349,8 milijuna kuna. Prihod od 373,9 milijuna kuna zabilježio se 2019. godine, dok je prihoda od poreza od igara na sreću u 2020.-oj iznosilo 293 milijuna kuna. Od prihoda poreza od dobitaka od igara na sreću, najviše iz godine u godinu odlazi u organizacije koje promiču razvoj sporta i iznosi 35% ukupnih prihoda, i 2020. 2021.godine trend povećanja se nastavlja. Rast doživljavaju i organizacije koje pridonose borbi protiv zlouporabe droga i svih drugih oblika ovisnosti na 4,75% s dotadašnjih 4%. Rast prihoda od igara na sreću doživljavaju i organizacije koje se bave kulturom i sada iznosi 14,65%. Uredbu o kriterijima i načinu raspodjele dijela prihoda od igara na sreću donosi Vlada Republike Hrvatske. Ukupan promet Hrvatske Lutrije 2020.godine iznosio je 1,2 milijardu kuna, i od toga u državni proračun za potrebe organizacija izdvojeno je 257 milijuna kuna. Provedbom analize za ovaj rad, vidljivo je kako lutrijske igre imaju dobru stranu, i kako država porezni novac, od igara na sreću, usmjeruje na pozitivne i korisne organizacije i njihove programe.

POPIS LITERATURE

Popis stručne literaure

1. Horak, H., Dumančić, K., Pošćić, A.: Regulacija igara na sreću u Europskoj Uniji, Školska knjiga, Zagreb, 2017.
2. Jelčić, B.: Porezi: opći dio, Visoka poslovna škola Libertas, 2011.
3. Jelčić, B., Jelčić, B.: Porezni sustav i porezna politika, Informator, Zagreb, 1998.
4. Kliska, S., Santini, G.: Vodič za razumijevanje poreza, RIFIN d.o.o., Zagreb, 2006.
5. Kesner – Škreb, Marina, Kuliš Danijela; Porezni vodič za građane, Institut za javne financije, Zaklada Friedrich Ebert, Zagreb 2010.
6. Radulović, S., Radulović, S.; Veća dobit manji porez, R.S.Bonum d.o.o., Pula 2019.

Internet stranice

1. Porezna uprava, <https://www.porezna-uprava.hr>
2. Ministarstvo financija, <https://www.mfin.gov.hr>
3. Narodne Novine, <https://www.narodne-novine.nn.hr>
4. Hrvatska Lutrija, <https://www.lutrija.hr>

Zakoni i pravilnici

1. Zakon o igrama na sreću (NN 87/09, 35/13, 158/13, 41/14, 143/14)
2. Zakon o priređivanju igara na sreću i nagradnih igara (NN 83/2002-1360)
3. Zakon o porezu na dobit (NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20)
4. Zakon o porezu na dodanu vrijednost (NN 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18, 121/19, 138/20)
5. Zakon o porezu na dohodak (NN 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20)
6. Zakon o proračunu (NN 144/21)
7. Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o prostornim i tehničkim uvjetima za priređivanje igara na sreću u casinima, na automatima i uplatnim mjestima kladionice (NN 36/2020-759)
8. Uredba o kriterijima za utvrđivanje korisnika i načinu raspodjele dijela prihoda od igara na sreću za 2017., 2018., 2019., 2020. godinu. (NN 17/17, 129/17, 116/18, 128/19)

POPIS ILUSTRACIJA

Tablice:

Tablica 1. Oporezivanje cestovnih motornih vozila.....	14
Tablica 2. Stope prireza za pojedine gradove ili općine.....	15
Tablica 3. Garancija banke za ostvarene uplate veće od 200.000.000,00 kuna.....	26
Tablica 4. Garancija banke na igre na sreću u više automat klubova ili više automata.....	27
Tablica 5. Osvojeni dobitci loto igara.....	31
Tablica 6. Osvojeni dobitci uplaćeni na prodajnim mjestima HL-e.....	31
Tablica 7. Porez koji se plaća pri osvojenim dobitcima.....	32
Tablica 8. Osvojeni dobitci CroXBet – a.....	34
Tablica 9. Prihodi od poreza od igara na sreću.....	36
Tablica 10. Raspodjela dijela prihoda od igara na sreću za pojedine organizacije.....	38